

Šiame numery

Kultūrinį interesą ugdant.
Pokalbis su rašytoju Icchoku Meru.
išėjusios knygos proga.
“Kontinento” žurnalui dveji metai.
Oskaro Vladislovo Milašiaus kūryba.
Paskutinį kartą Stratforde.
Kultūriniai pagrėbštai iš Anglijos.
Tamošaičių paroda Detroite.
Nauji leidiniai.
Kultūrinė kronika.
Motery gyvenimas

Kertinė paraštė

Kultūrinį interesą ugdant

Vasarai praėjus, visose srityse prasideda naujas veiklos sezonas. Didelė įvairiausių parengimų, susibūrimų, popiečių ir vakarų dalis užsideda sau kultūrinę etiketę. Bet kultūrinio apšauktą įvyki padaryti kultūrai reikšmingu gali tik kultūringi jo rengėjai. O norint nepasiksti tik pseudokultūrinio bruzdėjimo, reikia ugdyti kultūrinį interesą viešajame ir privačiame, asmeniškame gyvenime.

Ir tas kultūrinis interesas turėtų būti gyvas ir ugdomas ne vien tik savaitgalių bendruomeninėse progose, bet ir kasdieniniame nusiteikime, plečiant savo kultūrinį akiratį, atstingant savo kultūrinį skonį. O tam progų šiais laikais begalės.

Kiek puikių knygų išleidžiama lietuvių ir kitomis, mums prieinamomis kalbomis, apimančiomis mokslo, meno, literatūros bei muzikos sritis. O kiek ir kaip dažnai mes jomis naudojames?

Kiek be galo vertingos klasikinės muzikos mums kasdien duoda atitinkamos FM radijo stotys. O kiek mes tos muzikos ir jos komentary klausomės, ugdydami savo muzikinį supratimą?

Net ir rinkiniai televizijos kanalai ne kartą savo ekrane skiria aukšto lygio koncertui, vaidinimui, baletui arba vienai ar kitai mokslo problemai. Ar linkstame visa tai atsirinkti iš menkysčių tvano ir žiūrėti tik to, kas kelia, o kartu ir malšina mūsų dvasios kultūrinį troškulį.

Tiktai plačiam kultūriniam interesui užtelėjus, ir mūsų lietuviškojo gyvenimo kultūrinio reikšminio suplazdės gyvenis, kūrybingis, aukščiau vidutinybės besistiebiančias, tikrosios vertės pulsas.

O savutuėje tokiam kultūriniam interesui formų, priemonių ir progų turime tiek ir tiek. Nuo gyvenimo neatsilikant, galima taipgi jų išgalvoti ir atrasti ir visai naujų.

Sakysim, kultūrinių vakaronių tradicija, gana gražiai prigijusi

Chicagoje, galėtų būti pasekta ir visų kitų kolonijų, prisitaikant prie savo pajėgų ir aplinkybių. Tik svarbu, kad tų kultūrinių vakaronių temos ir pokalbių lygis būtų kultūrinio intereso aukštesnis, kad gėra, kava ar pyragaitis savo verte čia nepralengtų kultūrinės duonos raugo ir poreikio.

Lietuviai mėgsta vieni pas kitus svečiuotis. Vakarų vakarai praleidžiami tušiose kalbose, tik prie lėkščių ir bonkų. O kodėl ir privačiam jaukiam pasisvečiavime negalėtume paklausti geros muzikinės plokštelės net su trumpu komentariu, kodėl ne užvesti kalbos ir apie vieną kitą naujai pasirodžiusią knygą, kodėl nepažiūrėti skaidrės ne tik

— Lietuva — ne tik mano gimtinė. Ten ne tik gimiau ir užaugau, ten išgyvenau du gyvenimus — kaip žydą ir kaip lietuvį. Tokia dviguba dalis užverčia žmogui ant pečių neproporcingai sunkią našą. Ta sudėtinga, nelengva dalis, matyt, ir atvedė mane literatūron, o atvedusi vertė ieškoti bendražmogiškų vertybių, gilintis į jas, neapsiribojant griežtais tautiniais ar geografiniais rėmais. Taigi, ta prasme lyg ir nebe taip svarbu, kur gyvenai. Sėdėdamas Vilniuje ir sklaidydamas įvairių miestų žemėlapius, be jokio vargo mėčiau “Striptizo” herojų iš realių Paryžiaus gatvių į realias Monte-

šeimyninių nuotraukų, bet ir didžiųjų menininkų darbų, skaidrės čia lengvai įperkamu.

Tai tik kelios užuominos kultūrinio intereso ugdymui. Pasinaudokime ir papildykime k. brd.

IŠGYVENAU DU GYVENIMU — KAIP ŽYDAS IR KAIP LIETUVIS

Pokalbis su rašytoju Icchoku Meru išėjusios knygos proga

Neseniai “Ateities” leidykla išleido Icchoko Mero romaną “Striptizas, arba Paryžius — Roma — Paryžius”. Rašytojo Mero kūryba nėra jokia paslaptis mūsų literatūros žinovams. Tačiau plačiajai visuomenei I. Meras gal ir nėra artimiaus pažįstamas, nes “Striptizas” tai pirmoji jo knyga, išleista išėjusioje. Todėl ir kreipėmės į rašytoją Merą, prašydami atsakyti į keletą klausimų.

— “Striptizo” aplanke atspaudintam biografiniam škiecui rašoma, kad 1972 m. Jūs išvykote iš Lietuvos ir apsigyvenote Izraelyje. Drastiškas aplinkos pakeitimas, tur būt, pakeitė ir kūrybines sąlygas. Tuo atžvilgiu, ką pradedo iš Lietuvos išvykęs, ir ką įgijo Lietuvoje išsikūrus?

— Lietuva — ne tik mano gimtinė. Ten ne tik gimiau ir užaugau, ten išgyvenau du gyvenimus — kaip žydą ir kaip lietuvį. Tokia dviguba dalis užverčia žmogui ant pečių neproporcingai sunkią našą. Ta sudėtinga, nelengva dalis, matyt, ir atvedė mane literatūron, o atvedusi vertė ieškoti bendražmogiškų vertybių, gilintis į jas, neapsiribojant griežtais tautiniais ar geografiniais rėmais. Taigi, ta prasme lyg ir nebe taip svarbu, kur gyvenai. Sėdėdamas Vilniuje ir sklaidydamas įvairių miestų žemėlapius, be jokio vargo mėčiau “Striptizo” herojų iš realių Paryžiaus gatvių į realias Monte-

Karlo gatves, plukdžiau jį realiais Venecijos kanalais, nors niekada nesu ten buvęs. Ir vis dėlto, rašydamas net patį abstrakčiausią kūrinių, rašytojas negali pabėgti nuo supančios jį aplinkos. Tame pačiame romane kartu su pagrindiniu herojumi aš bent kelis kartus grįžtu prie vieno ir to paties gamtovaizdžio, — įvagi abstrahuoto, bet konkretaus ir apčiuopiamo, — prie gamtovaizdžio, kurį dienų dienomis stebėjau pro savo kambario langą Druskininkuose, kuomet rašiau šį romaną. Gamtovaizdis tas, — visą laiką tas pats ir kiekvieną kartą vis kitoks, — kiekvieną kartą atskleidžia naują simboliką, slypinčią jame, nes jis — ne pamatytas, ne išskaitytas, o metų metais išgyventas, savas kaip kūno dalis.

Ta prasme Izraelyje tenka iš naujo išgyventi ir pažinti pasaulį, — aplinką, buitį, papročius. Praradęs pažįstamą pasaulį, atradau naują, kurį dar turiu pažinti. Iš vienos pusės, tai stabdo kūrybos procesą. Iš kitos pusės, tikiuosi, kad nauji atradimai, nauji išgyvenimai ir pergyvenimai praturtins mano, kaip rašytojo, vidinį pasaulį.

Apsiribosiu šį sykį, į Jūsų klausimus atsakydamas, tik tuo vienu aspektu.

— Skaitėme, kad ištote į Lietuvos rašytojų draugiją. Tai lyg ir reikštų, kad pritariate lietuvių kultūrinėm pastangom išėjusioje. Kaip Jums, iš toliau žiūrint, atrodo mūsų literatūrinis judėjimas, ar matote prasmės jį toliau tęsti?

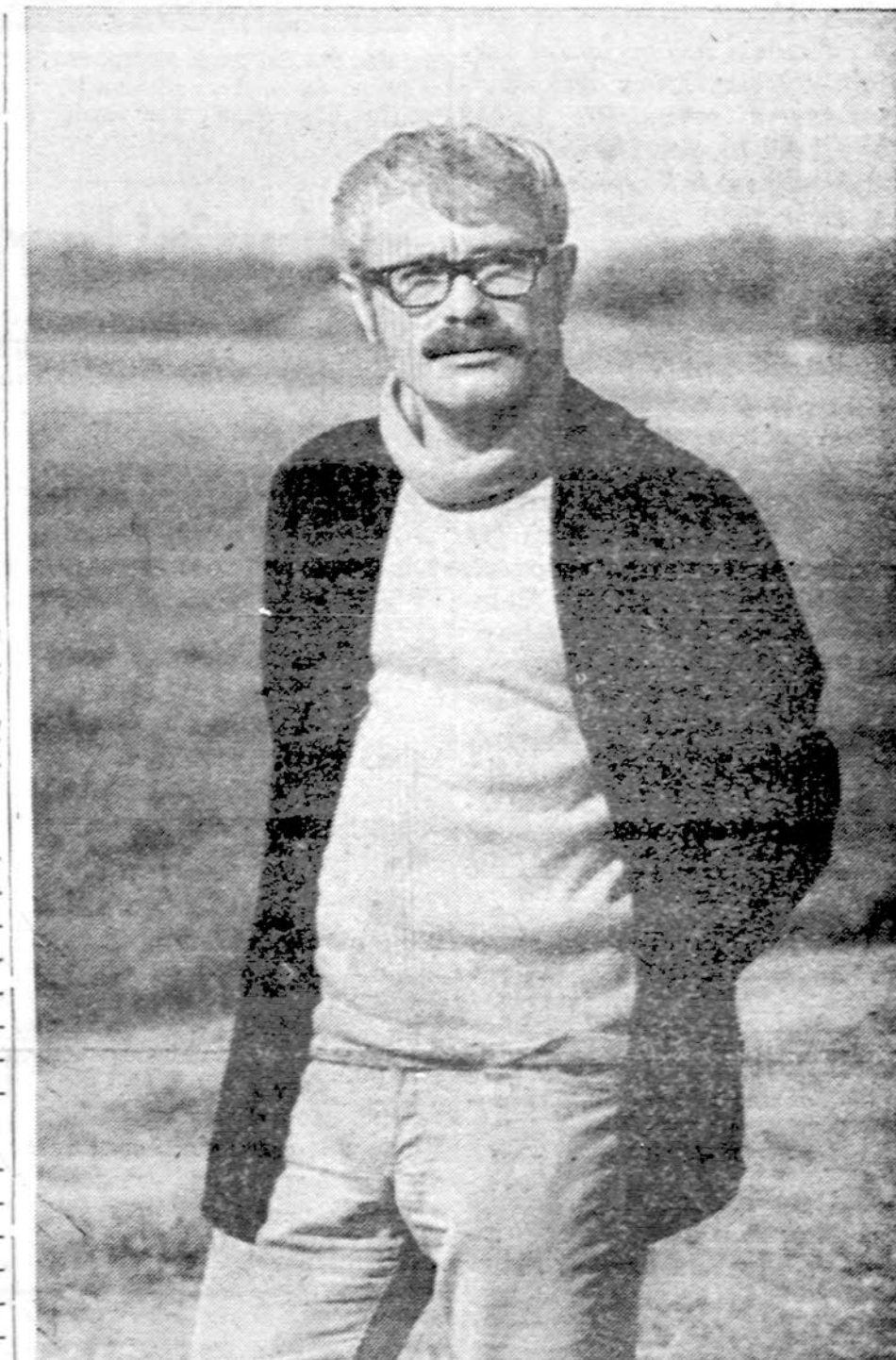
— Be abejo, pritariu. Argi įsivaizduotinas žmogaus gyvenimas be panašių pastangų? Jos yra natūrali išėjusios dvasinio gyvenimo ir jo vystymosi dalis, o tuo pačiu jos labai naudingai papildoma nacionalinės kultūrinės pastangos Lietuvoje. Literatūrinis judėjimas gi, manyčiau, yra pagrindinė šio kultūrinio judėjimo dalis.

Galiu tik apgailestauti, kad gyvenau taip toli ir dar nė karto neturėjau progos atvykti bent trumpam laikui ir asmeniškai dalyvauti kuriame nors kultūriniame renginyje.

— Jūsų “Striptizas” buvo spausdintas “Pergalės” žurnale 1971 metais. Dažniausiai tame žurnale spausdintus romanus išleidžia “Vagos” leidykla. Kodėl “Striptizas” Lietuvoje nepasirodė atskira knyga?

— Romanas, spausdintas “Pergalėje”, paprastai išleidžiamas atskira knyga. Bet tik po to, kai “Vagos” recenzantai pataria leidyklai knygą išleisti. Nesigilinsiu į priežastis ir aplinkybes, apsprendžiančias recenzentų nuomonę. “Striptizo” atveju jie pasakė — ne!

Jų nuomonė ir oficialioji nuomonė buvo, manau, aiškiai išreikšta kritiko A. Bučio straipsnyje “Apnuogintas žmogus, apnuoginta proza”, kurs užėmė beveik du pilnus “Literatūros ir meno” puslapius. Straipsnyje pabrėžiama, kad šiame romane “nevaizduojama nė viena istoriškai žinoma socialinė klasė, visuomenė ar netgi tauta”, kad “autorius (...) ne tiek rūpi individualizuoti, atskirti, (...) kiek pabrėžti bendrybę, išryškinti vienodą vidinę esmę” ir kad negalima apieiti “esminę “Striptizo” autoriaus idėjinę klaidą, svarbiausią argumentą bei kriterijų, įvertiniant žmogaus gyvenimo prasmę”.

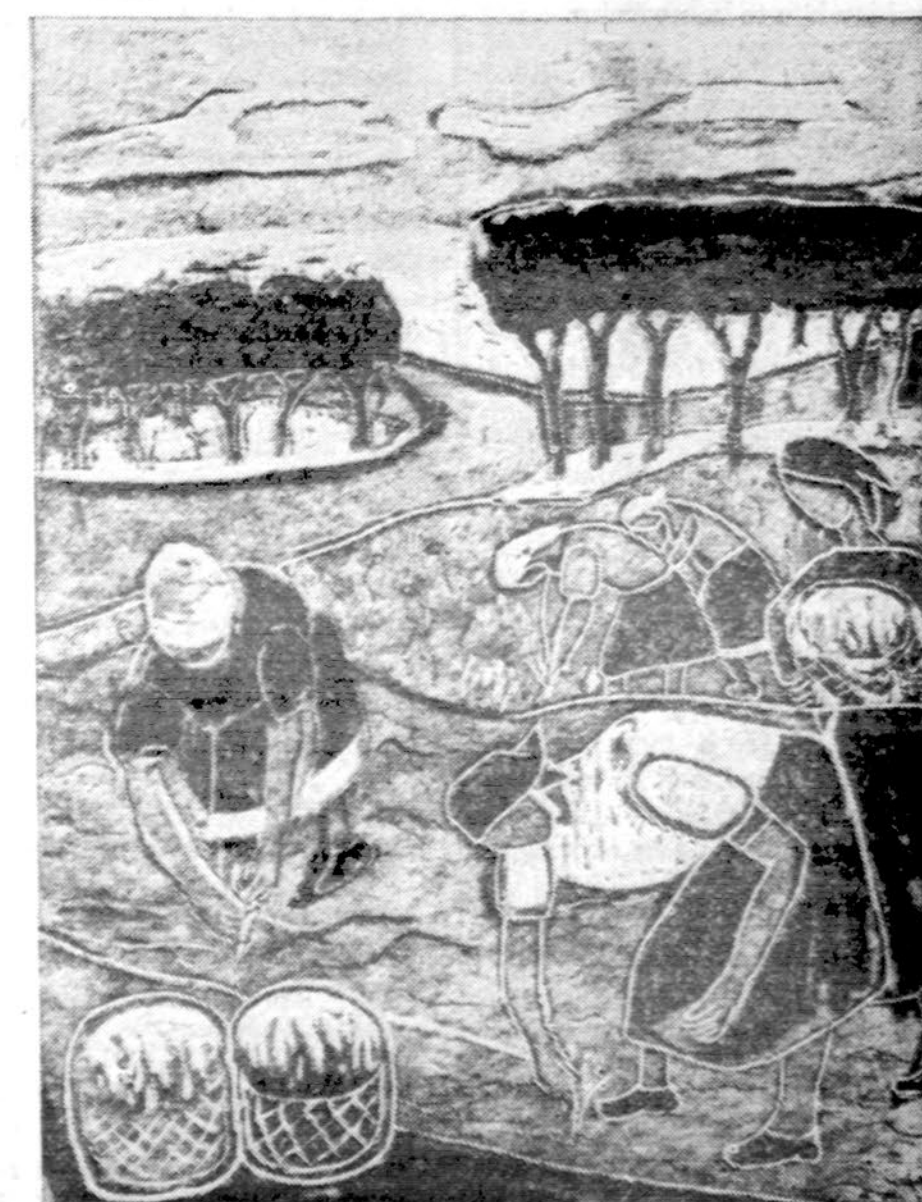
Rašytojas Icchokas Meras

Pažįstu Lietuvos tikrovę ne iš laikraščių ir ne iš pasakojimų, koje biografijoje yra daug traktuojamų gyvenamų ir kūrėjų, gisų puslapių. Bet dažnai patodėl niekam nepriekaištavau ir galvoju apie tai, kaip rašytojo linie nepriekaištavau. Atvirkščiai, kimas galėjo susiklostyti visai ki-Džiaugiasi tada ir dabar džiaugiasi pastangomis tų žmonių, kurie labai specifinėse sąlygose siekia nenutrūkstamo kultūros ir literatūros vystymosi.

Mano, kaip žmogaus, lietuviš-ka, o kokia nors kita kalba. Taigi, knygos pavidalu “Striptizas” (Nukelta į 2 psl.)

Magdalena Birutė Stankūnienė

Iš ciklo “Moters darbai” (Žūr. Kultūrinė kroniką 5 psl.)

POKALBIS SU ICCHOKU MERU

(Atkelta iš 1 psl.)

tizas" pasirodė tik dabar, ir Amerikoje, o ne Lietuvoje. Bet jau ir tada literatūrinis faktas tapo pats romanas, o ne kritikų nuomonės apie jį.

— "Striptizą" rašė Lietuvoje, bet romano herojus iš pavadės atrodo lyg ir prancūzas, o ir jo dvasiniai nuotykiškai vyksta Vakarų Europoje. Idomu kodėl protagonistu nepasirinkote lietuvi, ir kodėl jis, išsprukęs iš kapinyno ir gavęs šimtą metų gyvenimo, negalėjo ištraukti neužaugus iš po troleibuso ratų Lenino prospektu, klajoti Vilniaus gatvelėmis ir surasti žavingų spalvų burtininkę kokiame nors dar nerestauruotame senamiesčio name? Ar tai dėl to, kad Vilniuje, Kaune, Šiauliuose ir Klaipėdoje striptizas dar netapo kasdieniniu reiškinium?

— Taip, žinoma, ir Lenino prospektu neužaugus ištraukiami ir neištraukiami iš po troleibuso ratų — kaip ir visur; iš tiesų, ne viena žavingų spalvų burtininkė gyvena nerestauruotame ar jau ir restauruotame Vilniaus name, — kaip ir kitur; pridursiu: yra pranašų, tokių, kaip "Striptizė", vienuolių ir maištininkų, filosofų ir idiotų, ir meluotojų taipogi. Ir jeigu fizinis striptizas netapo kasdieniniu reiškinium Vilniuje, Kaune, Šiauliuose ir Klaipėdoje, tai dvasinis striptizas, be abejo, egzistuoja, — kaip ir kiekvienam materialinto ir nudvasinamo šiandieninio mūsų pasaulio kampelyje.

Todėl, gal, pagrindinis romano herojus — paryžietis, nes juk Paryžius — ne vien miestas, bet ir savotiškas dvasinis simbolis.

— Sakoma, kad rašytojui savos knygos yra kaip savos dukterys — visos vienodai geros ir vienodai gražios. Vis dėlto, leiskite paklausti: kaip lygintumėt "Striptizą" su savo ankstesniais romanais ("Lygiosios trunka akimirka", "Ant ko laikosi pasaulis")?

— Manau, kad "Striptizas" yra gilesnė ir labiau apibendrinanti knyga, lyginant su romanais "Lygiosios trunka akimirka", "Ant ko laikosi pasaulis" ir net "Mėnulio savaitė", nors pastarasis jau daug abstraktesnis už pirmuosius du.

To ir siekiu, rašydamas "Striptizą", ir manau, kad jis yra labai natūralus etapas mano kūryboje, nors ir įkopiau juo ton abstrakcijos ir alegorijos viršūnės, iš kurios, matyt, pradėsiu leisti žemyn, konkretesnes realybes, tik gal jau kitu to kalno šlaitu.

— Jūsų kūryba yra išvysta į dešimt suimtų kalbų. Ar yra galimybė ir "Striptizą" pasirodyti angliškai vertime?

— Konkrečių pasiūlymų dar neturiu, bet tikiuosi, kad ateis toks laikas.

— Lietuvoje jūs buvotė išsijęjęs rados inžinieriaus profesija, nors vėliau atsidėjote vien tik kūrybiniam darbui. Idomu, kurias iš šių sričių galėjote pritaikinti, išsikuriant Izraelį? Mums taip pat idomu išsiaiškinti apie dabartinius ir tolimesnius jūsų kūrybinius planus.

— Prisipažinsiu, — dar tebesikuriu. Ir šiuo metu kaip tik stengiuosi pasinaudoti techniška profesija. Izraelis — toks mažas kraštas ir toks specifiskas kalbos atžvilgiu, kad joks rašytojas, net hebrajiškai rašantis, negali remtis literatūrinio uždaviniu. Net kinas neduoda tokių galimybių, nors, sakysime, Lietuvoje pastaraisiais metais būtent darbas kine buvo mano pagrindiniu ekonominiu ramsčiu.

Iki šiol būtis reikalavo daug laiko bei pastangų, todėl galiau prisidėti pastaraisiais tik prie apsakymo ar novelės.

Aktorės Pat Galloway (Gwendolen Fairfax) ir Marti Marden (Cecily Cardew) Williamo Shakespeare'o komedijoje "The Importance of Being Earnest" (Svarbu būti nuosirdžiam) šios vasaros Stratfordo (Kanadoje) festivalyje.

Paskutinį kartą Stratforde

ALFONSAS NAKAS

Kanados Stratforde praleidome visą trečiadienį, rugsėjo 8. Tai paskutinis vizitas. Paskutinis, žinoma, šią vasarą. Už devynių mėnesių bus naujas, didelis šviesių ir kraupių stebuklų sezonas.

Po kelių žodžių apie du veikalus, kuriuos rugsėjo 8-ją matėme.

A Midsummer Night's Dream

Tai kritikų labiausiai išgirta Williamo Shakespeare'o komedija, lietuviškai pažodžiui ir pagal prasmę lengvai išverčiama "Vidurvasio nakties sapno" pavadinimu. Komedija, kurią labai mėgsta vaidinti Amerikos vidurinių mokyklų mokiniai. Komedija, persunkta poezijos, fantastiška, su keliais sapneliais sapno vidury. Savaitę prieš spektaklį

jį skaitinėdamos ir "studijuodamas" spėjo, kokių netikėtų Stratifordo festivalio meno direktorius, šios komedijos režisierius Robin Phillips festivalio teatro scenoje žiūrovui bus paruošęs.

Didžiausia staigmena — nusi-vylimas... Ypač kostiumais. Atviroje, arenos pobūdžio scenoje, kur neįmanomos dekoracijos, kostiumai vaidina vieną pagrindinių ralių. O šia Robin Phillips, su savo dailininke Susan Benson, "paspažavo" tik juoda-balta spalvų uniformom. Taip: sunkiom, masyviom uniformom, kad į kilmingus graikus, ypač graikes, buvo galima žiūrėti.

Po spektaklio parke, laukdami vakaro, diskutavome aktorių laimėjimus. Sutarėme keturių žvaigždučių vertinimo sistema.

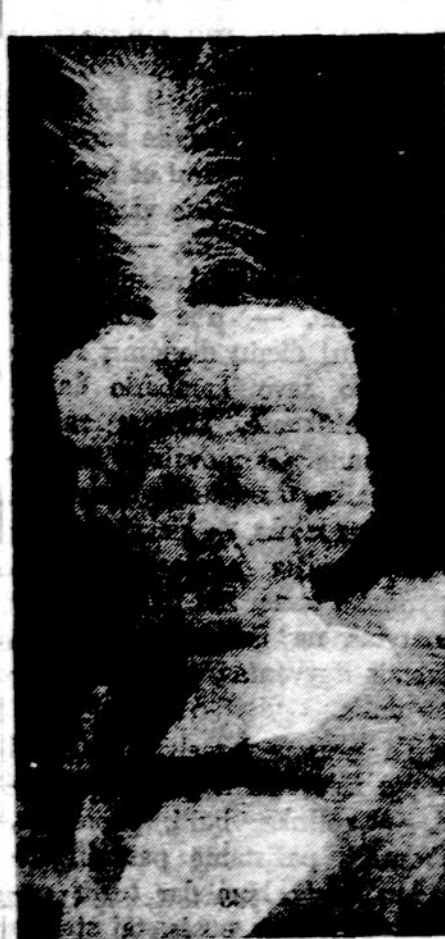
Keturias žvaigždes gavo tik Hume Cronyn, vaidinęs Bottom'a (prisiminkite briliantinį "Venecijos pirklio" Shylock'ą; tai tas pats vyras). Trimis žvaigždėmis apdalinome Mia Anderson — Hermia, Denise Fergusson — Helena, Richard Partington — Demetrius, Nick Mancuso — Lysander ir Tom Kneebone — Puck. Kitiems užteko po dvi ir po vieną. Net tokia garsenybė Jessica Fandy, vaidinusi Hippolytą ir Titanią, mums tebuvo verta tik dviejų žvaigždučių. Tai ne ju, ne aktorį, kaltė. Jiems nebuvo progos sušviesti. Aplamai gražiausia buvo ten, kur vaidino proletarų — amatininkų būrys.

The Importance of Being Earnest

Ši kandi, satyriška Oscaro Wilde komedija regis buvo ir gal yra vaidinama Lietuvoje. Prieš koki dešimmetį Zuzana Arlauskaitė-Mikšienė ją statė Detroito lietuviams. Pavadinimo "Svarbu būti rimtam". Earnest as šia versliu ir nuosirdy, nes autorius žodį earnest višo su nemalavimo prasme, tad veikiau neme-luoja nuosirdus, negu rimtas.

Komediją matėme Avon teatre. Ir ją režisuoja Robin Phillips. Dailininkės Daphne Dare scenos apipavidalinimas maždaug toks, kaip autoriaus nurodyta. Kostiumų kūrėja Molly Harris Campbell, atrado, irgi griežtai laikiesi devynioliktojo šimtmečio galo Anglijos madų reikalavimų. Net buvo padarytos dvi pertraukos, su autoriaus nustatytų veiksmų pabaiga, kai, pvz., Shakespeare'o penkiaveiksmių veiklų pastatymuose tedaroma tai viena, tai dvi pertraukos. Žodžiu, pusrėčios valandos praleidome teatre, kaip Kaune, Vilniuje, Miunchene.

"The Importance...", kaip žinote, išsiverčia su devyniais aktoriais, iš kurių du, tarmi, turėtų būti laikomi statistais. Bet režisierius su statistais šia neprisideri. Visi devyni aktoriai — vieni iš pačių Stratfordo geriausių. Štai jie: Richard Curnock, vaidina tarną lane, Barry MacGregor — Algernon Moncrieff, Nicholas Pennell — John Worthing J.P., William Hutt — Lady Bracknell, Pat Galloway — Gwendolen Fairfax, Marti Marden — Cecily Cardew, Amelia Hall — Miss Prism, Eric Donkin — kun. Canon Chasuble D.D. ir Graeme Campbell — tarnas Merriman. Dažnesniam Stratfordo lankytojam visos pavarės tiek ryškios, kad, jas perskaičius, matomi ir aktorių veidai.

Akt. William Hutt (Lady Bracknell) W. Shakespeare'o komedijoje "Svarbu būti nuosirdžiam" (The Importance of Being Earnest) Kanados Stratfordo praėjusią vasarą.

Visiems buvo vietos ir laiko

Kai knyga pasirodė, tuoj "The Guardian" laikraštis apdovanojo ją vaikų literatūros premija. 1973 m. leidimą perėmė Penguin leidykla, paleido kitais viršeliais ir minkštais, ir ligi šiol išspauduota apie pusantro milijono egzempliorių, bus statomas pagal ją filmas, verčiama ar jau iš-versta į suomių, vokiečių, švedų, italų, turkų, ispanų, danų, portugalų, prancūzų, olandų, japonų, hebrajų ir tajų kalbas.

Taip, šia knyga skafto daugiausia suaugusieji, bent tam tikrą jų sluoksniai. Angliai, pavyzdžiui, skaito ne tie, kurie brangi-na Graham Greene, Angus Wilson, Kingsley Amis, Anthony Powell, Anthony Burgess. Yra kažkokia kita skaitytojų rūšis, kuri pasitenkina triušiu nuotykiu, nesirūpinama niekuo gilesniu. Tiesa, ir šioje Adams istorijoje apie triušius yra tarpas ir šis tas gilesnio. Kai kur os triušiu kolonijos tvarkosi demokratiškai, o kai kurios pagal Stalino ar Hitlerio pavyzdį. Už gerą žmoniškumą triušiams atsiliginama geru. Geras sąlygas turinčių triušiu gyvenimą kai kas linkęs palyginti su gerovine valstybe — sveiki, riebiūs tie ilgaušiai, bet nesitveria nuoboduliu.

Kai triušiai panašūs į žmones, matyt, Adams knyga apie juos ir skaito žmonės, kurie savo gimines poelgius nori išsiaiškinti netiesiogiai, per smulkių keturkojų veiksmus.

ENTEBS FILMĄ STATYS WARNER BROTHERS

Septynios tarptautinio masto bendrovės ant karštųjų buvo su-puolusios varžytis, kuri jų statys filmą apie teroristų įkaitais pa-imtų Izraelio piliiečių ir kitų

Kur gauti I. Mero STRIPTIZĄ?

Chicago — Drauge Gifts International ir Marylinuose. Kitur — pas spaudos platintojus arba užsisakant tiesiog iš leidyklos. Adresas: "Atletics" leidykla, 17680 Goldwin Drive, Southfield, Mich. 48075. Kaina — 8 dol.

Pagyvensim, pamatysim. Kol kas gi norėčiau pasinaudo-ti proga ir pasidžiaugti tuo, kad "Striptizas" pagaliau išleistas at-skira knyga. Nuosirdžiai dėkoju išsivijus literatūros puoselėtojams — mano geriems bičiuliams, — bičiuliams, nors dar ir nespėjome asmeniškai susipažinti.

O dar ir kita bėda — dviguba dalia tebeplėšo mane į gabalus — norėčiau parašyti vieną "grynai" lietuvišką romaną ir vieną "grynai" žydišką. Dar nežinau, nuo kurio pradėsiu. Nauja aplinka, nauja tikrovė, kurioje per trumpą laiką jau spē-jau peregyventi karą, keistas jaus-mas, kad žydų tauta tebėra tra-giška tauta, net ir išsikovojus i valstybingumą, verčia mane iš naujo pergaltoti daugelį dalykų.

pasiekti. Visi atsiskleidė ir ori-ginaliai kiekvienas savo rolę at-liko. Mažiau kaip keturių žvaigž-dučių mes šia ne vienam nepa-skyrėm. Pat Galloway ir Marti Maraden gavo po puspenktos. Bet William Hutt, William Hutt! Nei keturių, nei puspenk-tos, nei penkių žvaigždučių jam neužteko, o išimtinai apdovano-jome jį 5-šiomis! Iš dešimties šio sezono Stratfordo repertuaro veiklų, "The Importance of Being Earnest" buvo 3-šiasis. William Hutt išrinkome geriausiu mūsų matytu viso sezono aktorium. Užteko jam, poniai Bracknell, įžengti į sceną ir publika spring-jo juoku. Žodžiu, gatai, žvilg-niai — kiekvienas dešimtadalis sekundės buvo šedevras.

Stratfordo festivalio sezonas baigsis spalio 16. Baigsis "Vidurvasario nakties sapnu". Šiai ko-medijai bilietų, bent jau savaitės vidurio dienoms, gal dar yra. Bet užmirškime "The Importance of Being Earnest". Trečiadienio vakare mačiau būrį laukiančių išju-siais veidais, ir tik keli bilietus gavo iš praeinančių žiūrovų.

Sėbiuosi, kad iki šiol Stratfordo dar nesurado mūsų dika-gėčiai teatralai. O gal sugadė, bė, kaip redaktorius kartą pa-stebėjo, nesigiria? Taip norėtu-si, kad pasigirtų. Šių įspūdžių au-torius esu tik entuziastiškas mė-gėjas. Stratfordas vertas žinovų plunksnos.

Tel. PR 8-3229

DR. ANNA BALIŪNAS
AKT. AUŠ. NOSIEF IR
GERKLES LIGOS
2858 West 63rd Street
Valandos pagal susitarimą

DR. K. G. BALUKAS
Akusheris ir moterų ligų
Ginekologinė Chirurgija
6449 So. Pulaski Road (Crawford
Medical Building). Tel. LU 5-6446
Pirmą ligonius pagal susitarimą
Tel. neatšiepia. Skambinti 371-3001

DR. VL. BLAŽYS
PLAUCIŲ IR VIDAUS LIGOS
Marquette Medical Center
6132 So. Kedzie Avenue
Val. pirm., antr., ketvirt., ir penkt.
10-12 val. ir 1-3 val. po pietų
Šeštad. nuo 1 iki 3 val.
Pagal susitarimą
Ofiso tel. WA 5-2670
Rezd. tel. WA 6004

Tel. Ofiso HE 4-5649, rez. 388-2238

DR. PETER T. BRAZIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2434 West 71st Street
Val. pirm., ketv. 1 iki 5 val. po pietų
Antr., penktad. 1-5. Treč. ir šeštad.
tik susitarima

DR. EDMUND E. CIARA
OPTOMETRISTAS
7709 West 51st Street
Tel. — GR 8-3400
Val. pagal susitarimą, pirmad. ir
ketv. 10-12 val. antrad. ir penkt.
10-12 val.

DR. E. DECKYS
GYDYTOJA IR CHIRURG
Specialybė — Gynė ir
Emocinė ligos
RAWFORD MEDICAL BUILDING
6440 So. Pulaski Road
Valandos pagal susitarimą
Rezd. tel. — GI 8-6873

DR. W. M. EISIN-EISINAS
AKUSERIJA IR MOTERŲ LIGŲ
GINEKOLOGINĖ CHIRURGIJA
6132 So. Kedzie Ave. WA 5-2670
Valandos pagal susitarimą. Jai ne-
susitępiu, skambinti: 311-3-0001.

DR. A. B. GLEVECKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Specialybė Akty Ligos
2907 West 106th Street
Valandos pagal susitarimą

DR. JANINA JAKSEVICIUS
JOKSA
VAIKŲ LIGOS
2808 West 63rd Street
Pirmad., antrad., ketvirtad. ir penkt.
10-12 val. ir nuo 5 iki 8 val.
vsk. šeštad. nuo 1 iki 4 val.

DR. A. JENKINS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2844 West 63rd Street
Valandos pagal susitarimą

DR. K. A. JUCAS
DERMATOLOGIJĄ —
CHIRURGIJA
1008 No. Western Avenue
5314 No. Western Avenue
Tel. atskaitomas 12 valandų
698-4441 — 561-4006

DR. F. C. WINSKUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
8107 West 71st Street
Valandos 1-4 val. po pietų
Treč. ir šeštad. pagal susitarimą

DR. PETRAS ŽLIŪBA
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
6234 N. Narragansett Ave.
Val. pirm., antr., ketv. ir penkt. 1
šeštadieniais pagal susitarimą

įstaigos ir buto tel. 852-1381
DR. FERD. YTT. KAUNAS
BENDROJI MEDICINA
1407 S. 49th Court, Cleora
Kaadien 10-12 ir 4-7
Šakvius treč. ir ketv.

Tel. ofiso ir buto: OL 2-2113
DR. P. KISTELIUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1448 So. 30th Ave., Cleora
Kaadien 1-3 val. ir 6-8 val. vak.
Šakvius trečiadienį
šeštadieniais 12 iki 4 val. po pietų

Tel. REliance 5-1811
DR. WALTER J. KIRSTUK
(Lietuvių gydytojas)
3925 West 59th Street
Val. pirmad., antrad., ketvirtad. ir
penktad. nuo 12-4 val. po pietų ir 6-8
val. vak. šeštad. pagal susitarimą
o trečiadieniais uždaryta

DR. IRENA KURAS
GYDYTOJA IR CHIRURG
KODIKIŲ IR VAIKŲ LIGŲ
SPECIALISTE
MEDICAL BUILDING
7156 South Western Avenue
Valandos: Kaadien nuo 10 val. ryt.
iki 1 val. po pietų
Ofiso tel. RE 7-1165; rezd. 239-3919

Ofiso HE 4-1818; Rezid. PR 8-8801
DR. J. MESKUSKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Specialybė vidaus ligos
2454 West 71st Street
(71-o ir Campbell Ave. kampas)
Val. pirmad., antrad., ketvirtad. ir
penktad. 1 iki 5 val. p. p. Tik susitarima

OPTICAL STUDIO
VIOLETA KAROSAITE
7051 So. Washenaw, tel. 778-6706
Pritaikomi akiniai pagal gydytojų
receptus.
Didelis akinų rėmų pasirinkimas
Val. pirm., antr., penkt. 10-5.30
Ketv. 18 v. vak. Šešt. 10-4 v. p. p.
Trečiadieniais uždaryta.

Tel. — 282-4422
DR. ROMAS PETKUS
AKT. LIGOS — CHIRURGIJA
Ofiso: 111 NO. WABASH AVE.
3200 NO. CENTRAL AVE.
Valandos pagal susitarimą

DR. FRANK PLECKAS
OPTOMETRISTAS
(Kaiba lietuviškai)
618 W. 71st St. — Tel. 757-6149
Tikrina akis. Pritaikomi akiniai ir
"Contact lenses"
Val. pagal susitarimą. Uždaryta treč.

DR. LEONAS SEIBUTIS
INKSTŲ, POSLĖS IR
PROSTATŲ CHIRURGIJA
2856 W. 63rd Street
Val. antrad. nuo 1-4 po pietų
ir ketv. nuo 5-7 vakare
Ofiso tel. 774-2580, rez. 448-8544

DR. J. J. SIMONAITIS
GYDYTOJAS
Adresas 4255 W. 63rd Street
Ofiso telefonas RE 8-4419
Residencijos telefonas GR 8-0871
Val. pirmad., antrad., ketvirtad. ir
penktad. nuo 1 iki 5 val. po pietų

Vico tel. HE 4-3123, namų GI 6-6197
DR. V. TUMASONIS
CHIRURGAS
2454 West 71st Street
Val. pirm., antrad., ketv. ir penktad.
1-5 ir 6-7 — 18 anksto susitarima

Tel. ofiso PR 6-6446
DR. F. C. WINSKUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
8107 West 71st Street
Valandos 1-4 val. po pietų
Treč. ir šeštad. pagal susitarimą

Ofiso tel. 586-5106; namų 638-6989
DR. PETRAS ŽLIŪBA
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
6234 N. Narragansett Ave.
Val. pirm., antr., ketv. ir penkt. 1
šeštadieniais pagal susitarimą

Perskaity "Draugą", duokite jį kitiems.

„Kontinento“ žurnalui dveji metai

Naujo numerio lietuviškoji kūryba ir lietuviškoji problematika

Paryžiuje redaguojamam ir Miunchene spausdinamam literatūriniam, visuomeniniam - politiniam ir religiniam žurnalui „Kontinentui“ sukako dveji metai. Neilgas, bet dinamiško gyvenimo sąlygomis reikšmingas laikotarpis. Šiame dienomis pasirodė aštuntasis žurnalo numeris. Daug kultūros atskai sukrata žurnalo turinui. Čia matome literatūrą, politiką, dvasiškumą, publicistą, istoriką ir filosofą simbiozėje po vienu stogu. Kiekviename numeryje randame apie 30 bendradarbių.

Tai tarptautinis intelektualų kolektyvas. Juos vienija pradės — protestas prieš Sovietų Sąjungoje ir jos satelituose praktikuojamą propagandą apie tariamo socializmo statybą, apie idealistinio homo sovieticus formaciją, apie naujas arkadijas (laimės šalis), atžengiančias iš Rytų ir Vakarų. „Kontinento“ platforma — sukilimas prieš fašą ir melą, juo labiau, kad iššengs iš SSSR, melas igauna globalinę reikšmę.

Tai suveda žurnalą akistaton su legonais radikaliai — liberalinių intelektualų, kurie nelaiko sovietinio eksperimento blogiu, bet šauniu bandymu, po kurio galima sulaukti našių vaisių. Tokiu būdu teroru remiamas, utopinės kosmetikos išgaiztintas blogis Vakaruose perdirbamas i tariamą vertybę savyje, i tariamą veiksnį prieš stagnaciją ir kapitalistinio ūkio padarinius. Aplink „Kontinentą“ susibūrus kolektyvas gali būti pavadintas tarptautiniu demaskuotojų kolektyvu, kuris kūrybiniu žodžiu, memuarais, patirties ir analizės deklaracijomis įsėja pasauli, kad lietuviniai, arkadiniai mirazai Rytuose iš tikro yra laisvė ir gyvenimo pažangai pragaištingi tomadiniai sūkuriai.

„Kontinentui“ susiformuoti reikėjo sąlygų. Idomus yra žurnalo gimimo fonas. Teigtina, kad žurnalą sukūrė trečioji rusų emigracija. Emigracijų kaita iplileitinta emigracinėje rusų nomenklatūroje. Didžiausioji ir žinomiausioji buvo pirmoji, tuoj po spalio revoliucijos. Dabar ji suseno, išnyko, beliko reti intelektualiniai matuzeliai. Antroji rusų emigracija atkako, kaip ir lietuvių, po antrojo pasaulinio karo. Pirmoji emigracija sutiko antrąją su nepasitikėjimu. Antroji žiūrėjo i pirmąją kaip i anachronizmą. Galop trečioji emigracija, atkakusi per pastarąją metų dekadą, negausi, bet aktyvi, iškalinga, absoliučiai apolitiška mums įprasta prasme, bet judinama moralinių išpareigojimų ir tikrai efemeriško laisvės idealo, vykusiai įsiveržė i viešumą. Jie pasidarė moralinių siekių deklaratoriais; gabūs liudytojai, patekę i palankias aplinkos sąlygas. SSSR ir Vakarų gėdingos pokarinės sangulos laikotarpis kaip ir pasibaigia, todėl tiek tarptautinio dėmesio disidentų pareiškimams apie sovietinę buitį, apie jėgas, judinančias sovietinę realybę. Trečioji emigracija pateko i vėstančios detantės atmosferą. Nors detantės atraga, Helsinkis, dar dvokia ore, bet nuotafkos jau nebe vakarykščios. Daug kas Vakaruose ir Amerikoje jau nori veltis (to be involved) i pasipriešinimą blogiui. Tai viškas talkintų ir Pabaltijo kraštų problematikai. Juo labiau, kad trečioji emigracija, kurios pareiškimai išklausomi, laiko Pabaltijai išskirtina iš plataus sovietinio žemyno teritorija...

Visas tas akordų sąskambis lengvai jaučiamas už „Kontinento“ nugaros: tai didelis ir

JURGIS GLIAUDA

margas, kosmopolitinis kolektyvas, savaip jis įvairus, savaip ir vienatonis. Juk leitmotyvas yra demaskavimo momentas, tik tembrai įvairūs. Toks tad yra žurnalo leidybos fonas, išryškėjęs per porą ilgų ir įvykiais skaudžių metų.

Aštuntasis žurnalo numeris nesuveda metų leidybos balanso ir žengia i trečiuosius metus kaip vėtralaui su kūrybine ekspozicija, su publicistiniais svarstymais, su memuaristika ir bėgamojo momento apžvalgomis ir vertinimais. Įvairiausių autorių grandinė daro leidinį unikalų. Tuo požiūriu bendroji orkestracija netoli perfekcijos. Toks ir šiame numeryje „internacionalizmas“: čekai, lenkai, vokiečiai, lietuviai (K. Bradūnas), amerikietis (S. Bellow), rusai. Nereikia dar pamiršti, kad po rusų rubrikos sutelpa ir nerusų tautybės autoriai, tik rusų kultūros asmenys. Temų, siūžetų ir nagrinėjimo aspektų bei metodų įvairovė sudaro daugiaspalvę panoramą. Greita estetinių kūrybos momentų daug reikiška doktrinarinis tiesos priešpastatymas melui, demokratinių vertybių bemaž retorinis priešpastatymas tironijai. Dienraščinio straipsnio rūmose neįmanoma smalsiai įsistebeilyti i detalių masę. Tenka tarti: kaleidoskopiską žvilgėjimą, mozaikinį margumą, greta esminio leitmotyvo yra puikaus redakcinio talento išdava.

Džiugu matyti, kad ir lietuviai įstengė sudurti čia gana apčiuopiamą prietilį. Anksčiau „Kontinente“ radome Algirdo Landsbergio ir Vytauto Kavolio straipsnius. Šiame numeryje malonu sutikti poetą Kazį Bradūną. Jo „Kryžių kalnas“ — penkių pastarųjų poezijos, sukonstruota savo siūžetu ties 1973 metų įvykiais prie Jurgaičių kalno. Šis kryžių gausybę apsaugytas šventkalnis buvo ir tebėra ateistinės akcijos taikiny. Kryžius ten naikina, rauna, degina. Tačiau gimsta naujos legendos: žmonės stato naujus kryžius išrautųjų vietoje. Mūsų poeto kūrinį stebėtinai vykusiai rusų kalbon išvertė Vasilijus Betakis, naudodamasis pažodiniu P. Gaučio tekstu. Tai bus bene pirmas ir vienintelis lietuvių poezijos kūrinys, išverstas rusų kalbon už Lietuvos ribų. Vertime yra įdomių neologizmų koloritui sukurti. Tarp tokių „žemaitiškyskyje kresty“.

Lietuviško peizažo skeveldros suskamba ir lenkų poeto Česlovo Milošiaus elegijoje: „žvejų tinklai po žemę lietuvišku dangum“. Pabrėžtinai akcentuojamas Lietuvos valstybinės problematikos momentas ir „redaktorius skiltyje“. Nusakoma, kad žurnalas esąs „laisvoji Rytų Europos tribūna“, kad žurnalas vykdas moralinį ir politinį išpareigojimą, respektuojant valstybinį kiekvienos tautos apsisprendimą...

Dar, bene ketvirtame žurnalo numeryje, lenkų autorius J. Merosevskis sukūrė keistoką geopolitinį konjomeratą, pažymėtiną trinitis rašėmis „ULB“ — tai Ukraina, Lietuva, Bielorusija. Autorius operavo tuo „ULB“, sprenddamas būsimą tarpvalstybinio tvarkymosi mįslę. Suprantama, požiūris i ateitį neišvengia išspėjamoji sferos, bet tasai „ULB“ patis savy nėra geopolitinis veltas. Silogizmo prielaida buvo netikra. „ULB“ negali atstovauti visoms i SSSR sudėti įjungtomis tautybėms, nei jų politinėms

aspiracijoms. Tas tritaidis „ULB“ pabaltiečių stebėtojų net nebuvo pastebėtas. Atrodo, lenkų autorius i Lietuvą pažiūrėjo netikroje perspektyvoje, nes modernioji Lietuva absoliučiai nepretenduoja i teritorijas, esančias už „Lituaniam propria“ ribų. Pažymėtinas dar pakartotinas šiame numeryje redaktorius (V.E. Maksimovo) patikinimas, kad bendroje SSSR pavergtųjų tautų rikiuotėje ir rusų tauta yra totalitarizmo ir vergijos auka...

Plačią ertmę šiame numeryje apgobia memuaristika. Lenkų egzilinės vyriausybės įviliojimas i Maskvos spastus ir sunaikinimas (Zbignevas Srypulkovskis); Stalino sekretoriaus atsiminimai (1928 metais i Vakarų pabėgęs Borisas Bažanovas); Maksimovo Gorkio nužudymo mįslė (Gustavas Gerlingas - Grudziński); prancūzų rašytojo nobelininko André Gide paskutinieji gyvenimo metai (Aleksandras Bachrachas). A. Gide domėjosi komunizmu, net laikė jį reikalingu socialiniu eksperimentu, bet 1936 metais aplankęs SSSR, ryžtingai demaskavo sovietinį blefą „Le Retour del l'U.R.S.S.“ knygoje; Šiurpius sovietinės buities prisotinti atsiminimai apie mirusį rašytoją disidentą Vasilijų Grosmaną (Borisas Jampolskis).

Kaip žinome, praregėjimo momentas, atsipeikėjant iš susižavėjimo utopija, matyti ir Amerikoje, „praregėjusiuji“ pareiškimuose. Vienas tokių yra Eldridge Cleaver, kurio odiseja i SSSR atpasakota paskutiniame „Reader's Digest“ numeryje. Ir „Kontinente“ „praregėjęs“ čekų rašytojas Jan Drda apmaudingai dėsto: „Dvidešimt penkerius metus aš mokiau vaikus mylėti Sovietų Sąjungą, regeti Maskvą, kaip mūsų vilčių žvaigždę, kaip mūsų tautinės ir politinės nepriklausomybės sąlygą“. Po Čekoslovakijos okupacijos Jano Drda's įsikalbė iliuizijos sprog kaip muilo burbulas. Apie tai skaitome „Kontinento“ įvade.

Ideologinio blefo demaskavimo leitmotyvas ryškus ir dailiojoje prozoje. Tai Vladimiro Marazino ir Vasilijaus Grosmano apysakos. Čekų satyriko Irži Hochmano „Čekiskasis happeningas“ yra nuostabiomis absurdeskos tása, atsiskleidžianti realiausioje ir karikatūrinamoje buityje. Itin graudu skaityti jaunojo poeto Igorio Burychino eiles, bažuotas deistiniu abstraktizmu. Poetas kalba apie „sielos buveinę“. Jis regi du slavų šventuosius Borisą ir Glebą, slavų padermių krikštytojus prieš tūkstantį metų, atžengiančius kolūkinio lauku i naują Rusijos krikštą. Tos mini - poemos finalas susisaukia su Kazio Bradūno „Kryžių kalno“ poemos kryžių statymo tema. Rašo Igoris Burychinas:

Pamatas apvaldo amžių statybą.
Statomas kryžius. Ir ošia medžiai.

33-jų metų amžiaus poetas I. Burychinas gyvena Rusijoje. Jis puikus vokiečių poezijos (Novallio) vertėjas, idėjinis disidentas, KGB sekiuojimo auka. Jo eilės skamba užsienyje, už sovietinės cenzūros veikimo ribų.

Numerio baigmei „Mūsų anketa“. Tai pasikalbėjimai su garsiu amerikiečiu, žydų kilmės rašytoju Saulu Bellow'u ir su Aleksandru Solženicinu. Dėl temos specifikos pasikalbėjimas su Saulu Bellow'u atrodo idėjinė, kūrybine išpažintimi. Rašytojas kategoriškai aptaria amerikini literatūrinį pasaulį. Jis teigia, kad Amerikoje nėra literatūri-

Oskaras Vladislovas Milašius

Oskaras Vladislovas Milašius (1876-1939) prancūziškai rašęs lietuvis poetas, romanistas, dramaturgas ir nepriklausomos Lietuvos diplomatas, plačiai žinomas ir vertinamas naujojoje Europos literatūroje. Jo kūrybai bus skirta ateinančio penktadienio (spalio 1 d.) Jaunimo centro kavinės Chicagoje kultūrinė vakaronė, kurioje O. V. Milašiaus kūrybą skaitys ir interpretuos Birutė Puškevičiūtė. Šia proga spausdiname čia trumpą ištraukę iš jo romano „L'Amoureuse Initiation“ (Meilės įvadas).

Ištrauka iš „Meilės įvado“

Ak, senas ir netobulas naujosios naujienos pasauli! Kaip tu blaškaisi ant amžinybės slenksčio! Eikš prie mano širdies, užbaigtas pasauli, nežavios rasės bendras lopšys ir kasyklos! Aš tave myliu paskutinių savo momentų nevirtimi. Net tavo išblyškęs dangus veikia mane kaip grožybę, užteršta atsivėlinimo ašaromis. Ak, kaip aš tave myliu, senoviška mirstančio pasaulio apraiška, sergančio gyvulio kaili! O, Meile, neskanindink jo! Nekersyk jam per daug! Leisk jam mirti savo mirtimi. Atleisk tam pasauliui, kuriame tu buvai be karalystės; užmiršk spiovimą i veidą ir vėnis i kaulus ir kempinę, ak! Kempinę, kempinę (nes viskas buvo taip suskaidžiota, kad nieko netruktyti iki galo). Užmiršk, mylimasai, nemušk daugiau! Leisk jam saldžiai dūlėti savo miege. Žiūrėk, jo dantys jau išmūšti. Akmuo jau yra jo gerklėje; senasis žaltys neberanda išėjties. Bet argi tai svarbu? Argi tu nesi pagrindinai įgūjęs širdies sostę? Argi tu neturi mano akių prieš savąsias? Argi aš nesu stačias prieš tavo veidą, amžinybė, prieš amžinybę, meilė prieš Meilę! Leisk jam saldžiai dūlėti.

Tu juokiesi, mylimasis. Tu sakai, žaltys. Ak, tu esi tik saulė ir juokas. Bet žaltio išmintis turi gerumo, tu suprant, mylimasis. Galingasai, galingasai! Visą viršijantis ir džiuginantis! Ir gilusis! Ak, gilusis! Gilesnis ir už dangų, ir už jūras, ir už žemę, kurios tu esi pradžia ir esmė. Gilesnis už visus senuosius Dievo troškimus. Gilusis, gilusis, gilusis. Pagrindas, širdis ir meilė visų daiktų aiškuma. Tu, kuris iš baidios begalybės padarė mažą, švelnų, ranka paimamą dalyką. Tu, kuris esi pasklidęs visoje medžiagoje, kuri iki šiai dienai yra laikoma nesąmoninga; tu, kuris persunkti visą spinduliuojančią prigimtį! Tu, kuriam duona ir vynas yra tavo kraujas ir kraujas ir kuriam tavo mirtis yra saulės užtemimas! O, Guodėjau, i ką mes kreipsime savo aklas akis! Praėjusią naktį aš girdėjau tave, dainuojantį jūros balseis, kai stovėjau ant suardintų kopų. Aš ketletį kartų tave mačiau ištiesiantį savo apsiaustą ant miegančios Magdalenos. Aš jutau tave drebantį vargingiausiuose ir labiausiai mirusiuose dalykuose. Tu, vienšis ir keistų paplūdimyų akmenėli, beldiesi ir beldiesi i mano širdį! O, rože, kokia išmintimi tu kvėpuoji! Kiek išminties aš gavau iš jūsų, neprotingi vabzdžiai, tamsios medaus spalvos vakarinėje tyloje! Viršukalnių sniegas, vargo skarmalai, priemiesčio triukšmas — su kokių intensyvumu vienas ir tas pat principas jus persunkia! Dieve, esqš mano kūne! Dieve, esqš mano jautrumu! Dieve, kurią aš liečiu ir regiu! Koks gražus yra mylimasis!

Išvertė Saknis

nių tradicijų, sisteminės literatūros; nesą i „literatūrinio pasaulio ir literatūrinės visuomenės“. Sandarių ir išsakinijusių fenomenų jauna šalis negali turėti. Tokia jau Amerika. Sarkazmo tonacijoje pravaistas pasikalbėjimas pats savy yra raškus essay pasiimta tema. Išdėmėtiną garsaus rašytojo posakis: „Stalinizmas visiškai sunaikino Rusijoje pradėjusią žydeti literatūrą i pakeitė ją slykščia biurokratija“.

Mes nemėgstame tiesos, — S. Bellow ironizuoja komercinė Ameriką, — nes mums patogiau be jos. Vis dėlto mes veržiamės jos link, trokštame jos, vis stiprėja apetitas teisingsoms knygomis; apetitas žadimamas tiesos nebuvimu.

Nemažesnis sarkazmas tariamam liberalizmui skamba žurnalo korespondento pasikalbėjime su Aleksandru Solženicinu. Rašytojas kalba apie ispanų liberalininkų priekaištus savo bu-

visiai ir esančiai diktatūroms. Solženiciniui koku girdėti, kad savo režimą ispanai vadina diktatūrinium.

Ar jūs suprantate, kas yra diktatūra? — klausia pasaulinio garso sulaukęs rašytojas nobelininkas. Ir pats atsako: Madridas daug kur yra Zeras kopijavimo įstaigų. Kiekvienas ispanas gali kopijuoti ten ką nori i kiek nori. O SSSR-e už bet kurios medžiagos padauginimą, net perrašymą ranka, ilgametis kalėjimas! Madrido kioskuose visos Europos spauda. Galima pirkti, skaityti, kopijuoti, duoti kitam. Už tos spaudos skaitymą SSSR-e ilgametis kalėjimas! Ispanas gali varžinėti kur tinkamas: savo šaly, užsieniuose. Ispanas gali viešai protestuoti, kviesti streikuoti, streikuoti, piketuoti. O savo laimku pats Solženicinas įkliuvo, i teikęs vienam maskviniam leidiniui apysaką, kur vienas personažas ištare režimui pavojingą žodį: „Streikuokime!“

Kultūriniai pagarbštai iš Anglijos

(Atkelta iš 2 pusl.)

kraštų žydų gelbėjimo operacija Entebbės aerodrome Ugandoje. Varžybas laimėjo Warner Brothers, ir Izraelis taj bendrovei pažadėjo visokią paramą. Savo ruožtu bendrovė jau pasirašė sutartį su aktorium Steve McQueen, kuris vaidins Izraelio gen. Dan Shormon. Anglų aktorium Paul Schofield siūlomas Izraelio ministelio pirmininko Yitzhak Rabin vaidmuo. Kalbinamas taip pat pasiimti kažkurį vaidmenį Paul Newman. Režisuos Franklyn Shaffner, skriptą rašys Ken Ross (pagal jo skriptus pastatyti filmai „The Day of the Jackal“ ir „The Odessa File“).

Tačiau tas 10 mil. dolerių kainuosias filmas bus pradėtas statyti tik 1977 m. sausio mėn., o pradėtas kino teatruose rodyti 1978 m. vasarą. Didžioji dalis darbo bus atlikta Izraelyje — ten filmų bendrovė pastatys Entebbės ir Atėnų aerodromus, o Galilėjos ežeras atstos Viktorijos ežerą, prie kurio yra tikrasis Entebbės aerodromas.

Bendrovė nupirko teises trijų Izraelio žurnalistų knygos, kuri šį rudenį bus išleista New Yorke i kurioje visuotinai žinomi gelbėjimo operacijos duomenys yra papildyti naujais. Tam knygos reikalui buvo apklausiñti Izraelio ministeris pirmininkas ir generalinio štabo viršininkas.

BRITANIJOS DIENRAŠČIŲ CHARAKTERISTIKA

Europos žemyno kraštuose, ypač Belgijos ir Vokietijos sostinėse, buvo paskleista idomi britų dienraščių skaitytojų charakteristika.

Sako, „The Times“ skaito tie, kurie valdo kraštą, „The Daily Mail“ — žmonos tų, kurie valdo kraštą „The Express“ — žmonės, kurie nori, kad kraštas būtų valdomas, kaip būdavo kadaise, „The Daily Telegraph“ — tie, kurie galvoja, kad jis taip ir valdomas, kaip kadaise, „The Sun“ — kuriems visiškai vis tiek, kas Britaniją valdo, kad tik jie galėtų ruogi iki pusiaujo vaikščioti,

Aforizmiškai įtaigus pasikalbėjimas su Jugoslavijos disidentu milžinu Milovanovu Džilu.

Aš netikiu, kad JAV-bės šiandien pajėgios turėti kieta pasaulinės politikos kursą, — abejoja Džilas. — Tokiai linijai turėti amerikiečiams trūksta vidinių impulsų. Norint vesti dinamiską politiką, reikalinga vidinė gyventojų vienybė, poveržis, stambūs tikslai. Kas gi norės kautis dėl United Fruits arba ITT?

Džilas numeta įsidėmėtinus žodžius:

—Amerika turi galingą armiją, bet ta armija neturi sielos. Spalvingas slovako kataliko rašytojo Edvardo Kocbeko portretas ir jo besitiesanti taktinė ir idėjinė dvikova su Jugoslavijos diktatūra. Lietuviui skaitytojui tai yra ekskursija i terra incognita. Tenka galvoti, kad šitokioje mįslių ir šaradų perspektyvoje kitataučiams slypi lietuviško intelektualinio ir religinio disidentizmo pasaulis. Stoka duomenų, stoka informacinės literatūros.

Pats gyvenimas yra geriausia sarkazmo meno mokykla. Kadaise Nikita Chruščiovas niekino dailininką Ernstą Neizvestnij, pavadinęs jo drobes „pederastų teplojimois“. Vėliau Nikitos Chruščiovo ipėdiniai užsėk šiam dailininkui padaryti degraduoto sovietų premjero biustą jo kapui. Dar vėliau dailininkas, kaip žydas, gavo išvykimo vizą. Šiame „Kontinento“ numeryje Eugenijus Šiffers'as nagrinėja Ernesto Neizvestnijo kūrybinę filosofiją. Tai religinės tematikos dailininkas. Kaip poetas Pas-

„The Guardian“ — tie, kurie norėtų valdyti Britaniją.

POETINIS ANTKAPIO IRASAS SAU

Mūsų lietuviško kaimo kai kurie žmonės seniau susigalvodavo iš anksto pasigaminti sau karstą. Padėda ji ant aukšto ar klėtyje ir patenkinti, kad niekam nereikės bėgioti ir rūpintis, kai jie mirs.

Kitur irgi esama visokiųjų papročių, ypač tarp neramių žmonių. Va, originalus ir tas anglas Dudley Glanfield iš Windleshamo parapijos, kuris prieš porą metų nusipirko sau kapui vietą, o dabar reikalauja, kad būtų jam leista iš anksto pasistatyti antkapį su tokiu įrašu:

Cia ūkininkas guli, kuris niekad netingėjo, Septynias dienas per savaitę plušo, ėjo. Ateis tokia diena, sakydavo jis sau,

Kad jis gerai paatostogaus.

Taip niekad neatsitiko — jis vis dirbo toliau,

Kol jo dienos šioj žemėj baigės pagaliau,

Palikimo mokesčiai parodė, kai jis mirė,

Kad viso amžiaus prakaitą jis vyriausybei skyrė.

Po jo pavardės turi būti dar įrašyta: kovingas ūkininkas. Mat, prieš 20 metų jis susprogdino jo žemėje pastatytą stulpą su elektros kabeliais.

Parapijos taryba nutarė nebeleisti daugiau statyti jokių antėnė, buvo paskleista idomi britų dienraščių skaitytojų charakteristika.

— Jei tauta vertina ką nors labiau už laisvę, ji praras savo laisvę. O iš to ironija, — jei tauta, ką ji labiau vertina, yra prabanga arba pinigai, ji praras ruogi iki pusiaujo vaikščioti,

ternakas, taip ir dailininkas Neizvestnį kūrybinių inspiracijų šaknis turi ortodoksijos teologijoje. Žurnalo viršelį puošia šio dailininko drobės fragmentas „Gyvybės medis“. Tai kryžius, ant kurio prikaltas Nukryžiuotasis. Essay autorius E. Šiffers, teatralas ir menininkas, gyvena Rusijoje, nešdamas sunkią disidentų stigmą.

Susitikus su lyg iš anapus atkakusiais autoriais, kurie dar neseniai gyveno i kūrė anapus gelezinės uždangos, kad ir gerai žinant rusų aukšnio literatūros periodo kalbą, tenka stebėtis gausa neologizmų, visokeriopai naujadaryste ir nuostabių dabartinės kalbos lankstumu. Kalba —gyvas medis žmonių lūpose, nuolatios apauga nauja lapija, naujais žiedais. Tas pat dėsnis liečia i lietuvių kalbos gradacijas: čia ir anapus. Tiktai anapus kalba bus išvestinė i ateitį...

Devintojo, sekančiojo numerio anonsas privertia nustebe pakelti antakių. Poezijos skryviuė žadama duoti... A. Venclovos eilių! Antanas Venclova buvo, kiekvienas sutiks, pilnaviduris stalinizmo satrapas, visai imitavęs Iljos Erenburgo rolę kūrybinėje sovietinamos Lietuvos visuomenėje. Už tai režimo gausiai materialiai ir moraliai apmokėtas. Tai Tomas Venclova, Antano sūnus, dabartinis disidentas, tikrai vertas vietos „Kontinento“ puslapiuose. Gal būt raidė „A“, prilipusi prie Venclovos pavardės, tėra tik korektūrinis riktas? Kas palaiko ryšį su redakcija, privalėtų painformuoti...

Savaitgalis Washintone

SAULĖ JAUTOKAITĖ

Dabar, Amerikai švenčiant 200-ųjų metų nepriklausomybės sukaktį, jos sostinė Washingtone aplanko įvairių kraštų meno trupės, prisėdamos prie šios šventės minėjimų. Tarp jų yra taipgi Berlyno, Maskvos, Paryžiaus, Milano operų kolektyvai.

Smalsumą vykti į Washingtoną žadino ne tiek šie operų kolektyvai, kiek naujai pastatytas John F. Kennedy Performing Arts Center, kuriame vyksta kone visi muzikiniai spektakliai.

Dabar labai madinga didžiuliuose pasaulio miestuose rasti tokių meninių programų centrą. Jį jau seniai turi New Yorkas, Los Angeles, Montrealis, Sidnėjus, Washingtonas ir jau baigia pastatyti Londonas. Jų visų paskirtis ta pati — keliose skirtingose salėse atlikti operų, koncertų, ir vaidinimų spektaklius. Tikslai jų suprojektavimas skiriasi — vienu to salės yra po vienu stogu, o kitur atskiruose pastatuose.

Kennedžio centro statyba vystėsi, galima sakyti, keturių prezidentų rankose. Prez. Eisenhoweris pasirašė įstatymą, kuris tam reikalui paskyrė valdžios žemę prie Potomaco upės kranto. Prez. Kennedy, tęsdamas šį projektą, parodė savo asmenišką užsidegimą jį įvykdyti, nežinodamas, kad tai bus paminklas jo paties atminimui. Po prez. Kennedžio mirties, prez. Johnsonas pasirašė įstatymą, sakantį, kad šis centras bus oficialus Kennedžio vardo paminklas Amerikos sostinėje, ir paskyrė atitinkamus išteklius jo statybai. O prie prez. Nixono centras buvo užbaigtas ir atidarytas.

Washingtono Meno programų centras — kaip rodyklės gatvėse trumpu užrašu nurodo — Kennedy Center — yra vienas didžiulis, baltas marmuro pastatas, apimantis operos, koncertų, teatro ir kino salės. Šis baltas marmuro architektūrinis paminklas su metalinėmis rudomis kolonomis, stovi ant Potomac upės kranto. Viduje pastatas yra labai patogiai suplanuotas. Iš rytinės pusės eina gatvė, kuria galima privažiuoti autobusu, taksiu arba mašina. Centro pastatas turi duėjimus. Vienas įėjimas yra pavadintas Valstijų salė (Hall of States), kuriame ant abiejų sienų yra iškabintos visų Amerikos valstijų vėliavos. Šiais didžiuliais koridoriais perėjus, pasiekiamas milžiniškas, ilgas, per visą pastatą besitęsiantis foyer — salė, išdengta raudonu kilimu ir apšviesta kristalinėmis, puošniomis lempomis. Nuo šiaurės einant link pietų pusės, pasiekiamas Eisenhowerio vardo teatras, toliau pačiame viduryje — operos salė ir pietinėje pusėje — koncertų salė.

Priešais operos salės įėjimą, visą foyer dominuoja didžiulis skulptoriaus Roberto Berkso sukurtas Prez. Kennedžio impresiostinis bronzinis biustas. Skulptorius Kennedį pagavo kalbėjimo momente, atrodo, kad prezidentas kalba į praeinančius jo lankytojus, kurių niekada čia netrūksta. Išėjus iš foyer į vakarų pusę, pasiekiamas pasivaikščiavimo promenada palei Potomaco upę. Čia bevaikščiujant tarp dekoratyvių medelių ir žiurulančių fontanų, galima pasiskaityti sienose iškaltus prez. Kennedžio posakius apie meną.

Tur būt, daugiausia prie Kennedžio Menų centro prisidėjo svetimos, ypač Europos valstybės su savo dovanomis. Pavyzdžiui, viso pastato viršus ir vidus yra Italijos padovanotas Carraros kasyklų marmuras. Operos salėje ant lubų kabantis kristalinis

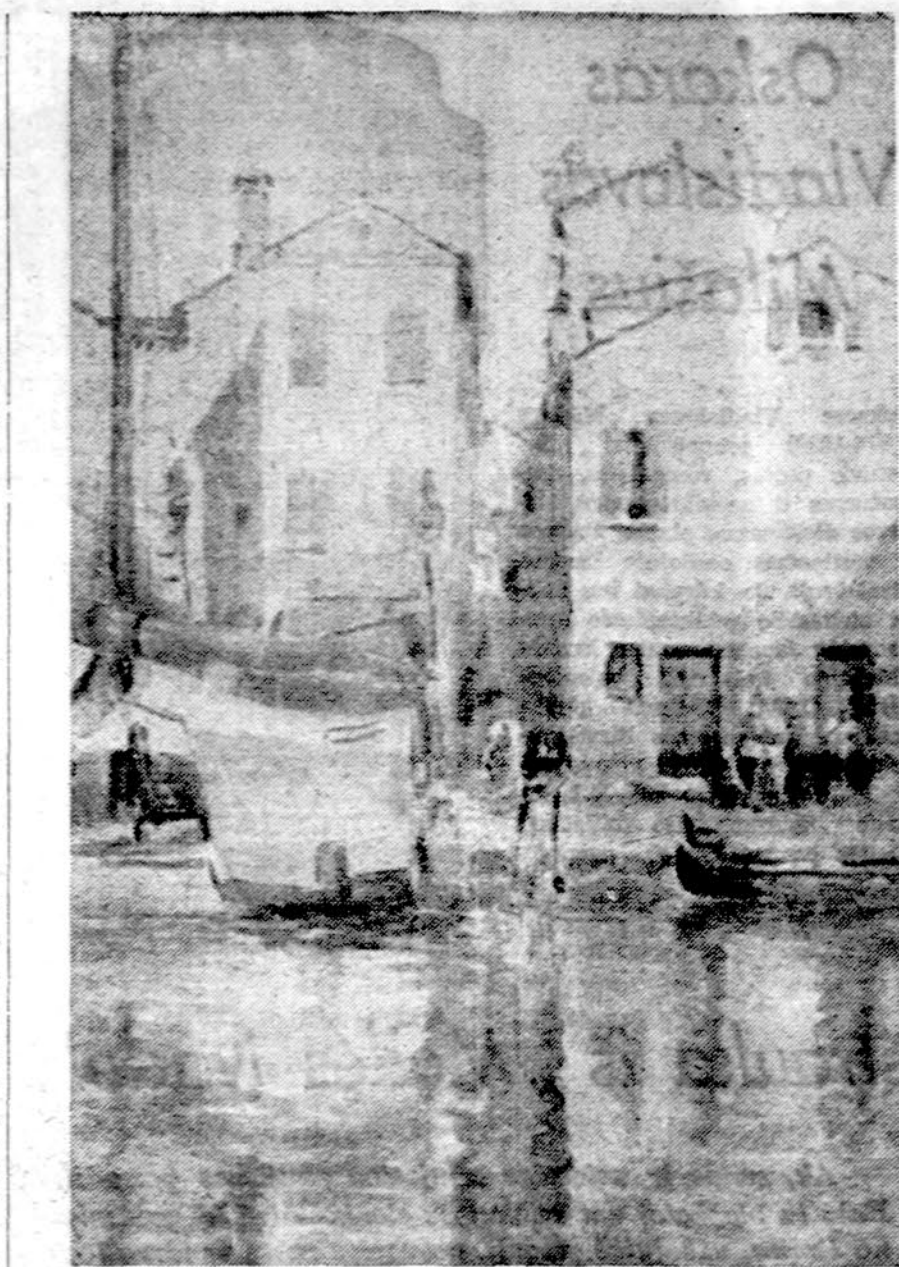
žirondelis yra Austrijos dovana, o senos storo šilko uždangalas atvežtas iš Japonijos. Koncertų salėn vienuolika kristalinių žirondelių atvežė Norvegija. Ispanija atsiuntė gobelenus, padarytus iš menininko Goya originalių piešinių. Pagrindinį foyer švedija papuošė su savo aštuoniolika kristalinių žirondelių. Indija prisidėjo su dvidešimčia specialiai padarytų vazų medeliams pasodinti, o Portugalija dovanojo gelėms susodinti keramikos puodus. Australijos menininko Johno Coburno suprojektuoti septyni gobelenai, vaizduojantys septynis dienas Dievo pasaulio kūrimo procese, puošia antrojo aukšto koridorius, o Maroko baltos ir juodos spalvos kilimai dengia jų grindis. Prancūzijos garsojo menininko Henri Matisse du gobelenai puošia sienas prie įėjimo į operos salę, o prie jų stovi Henri Laurens dvi skulptūros. Koncertų salės poilsio kambarį išdėkavo Izraelis. Vienoje sienoje yra muzikos instrumentus, kurie buvo naudojami Senajame įstatyme Dievo garbinimui. Lubose ta pati tema tęsiama piešinyje, tik čia ne tik instrumentai, bet taip pat ir muzikantai, jais grojantys. Anglijos skulptorės Dame Barbara Hepworth abstrakti skulptūra, pavadinta "Figūra", puošia koncertų salės įėjimą. Lauke, priešais centrą, aikštelėje stovi bronzinės, reljefinės skulptūros, padovanotos Vak. Vokietijos. Viena vaizduoja Amerikos istorijos įvykius nuo Kolumbo atplaukimo iki dabartinių dienų. O antroji — karo ir taikos laikų. Gi Suomija padovanojo net visus indus restoranams, esantiems Kennedžio centre. Ir taip sarašas tęsiasi...

Šiame Kennedžio centre nuolat rodomos operos, simfoniniai orkestrai, baletai, teatrai ne tik čia iš pačios Amerikos įvairių miestų, bet ir iš užjūrio kraštų, ypač dabar jubiliejinį metų progą.

Vak. Vokietija prisidėjo prie iškilnių, atsiųsdama Vak. Berlyno operos kolektyvą su Wagnerio "Lohengrinu", Puccinio "Tosca" ir Mozarto "Così fan Tutte". Pasisekė pamatyti Wagnerio operą "Lohengriną". Išskyrus orkestrą ir chorą, spektaklio solistų sąstatas buvo tarptautinis: Lohengrino partiją dainavo suomis Rene Kollo, Elzą — ispanė Pilar Lorengar, Ortrudą ir Tele-

Johno F. Kennedžio Meno programų centras (John F. Kennedy Center for the Performing Arts) Washingtono. Čia matome rūmų didžiulį foyer su skulptoriaus Roberto Berkso sukurta prez. J. F. Kennedžio biustu.

Kajetonas Sklierius-Sklėris (1876-1932) Venecija (akvarelė, 1929) Nuo žymaus lietuvių dailininko, akvarelinto K. Sklieriaus-Sklėrio gimimo siemet suėjo 100 metų. Sukakties proga netrukus "Draugo" kultūrinio priedo puslapiuos spausdinsime platų ir įdomų interviu su šiuo metu Paryžiuje gyvenančia dailininko našle Elena Sklieriene, liečiant įdomius Kajetono Sklieriaus gyvenimo faktus ir kūrybą.

mondą — vokiečiai Ruth Hesse ir Hansas Gunter-Nockeris, kanarių Henriką — švedas Bengtas Rundgrenas, o jiems visiems dirgavo dabartinis Vak. Berlyno operos muzikos direktorius, amerikietis Lorinas Maazelis. Šis įspūdingas "Lohengriną" spektaklis buvo įscenizuotas paties kompozitoriaus Wagnerio proanūko Wielando, kuris buvo išgarsėjęs savo išradimais, suabstraktintais, šviesos pagalba išgautais scenos efektais.

Be Kennedžio centro, nauja atrakcija Washingtono yra įdomus, naujas Dailės muziejus — tai Hirshhorn meno ir skulptūros kiemas. Dailės kūrinių rinkėjas Hirshhornas per keturiasdešimt metų prisirinko tiek daug dailės darbų, kad buvo nebeįmanoma jų kur nors privačiai laikyti. Todėl Hirshhornas juos norėjo patalpinti tokioje vietoje, kur juos galėtų pamatyti ir kiti dailės mėgėjai. Pirmoji pasiūlė Anglija pastatyti jam specialų muziejų. Taip pat susilaukė pasiūlymų iš Zuericho, Florencijos ir Tel-Avivo. New Yorko gubernatorius Rockefelleris siūlė juos patalpinti New Yorko universi-

tete. Bet paskutiniu pasiūlymu laimėjo Washingtono Smithsonian institucija, kuri patarė visus šiuos dailės kūrinius padovanoti Amerikai. Smithsonian institucijai susitarus su Hirshhornu, tarpininkaujant prez. Johnsonui ir kongresui pritarus, 1966 m. buvo paskirta Washingtono žemė, kur buvo pradėtas statyti šis specialus Dailės muziejus, pavadintas Hirshhorn Art Museum and Sculpture Garden. Muziejus įdomus savo architektūra. Modernus, apvalus, kelių aukštų, vidury tuščias taip, kad natūraliai apšvieta yra pirmoji dalis su išstatytais smulkesniais skulptūromis. Užpakalyje sukasi ratų galerijos su paveikslais, o didieji skulptūros darbai yra išstatyti lauke, aplink patį pastatą.

Amerikos sostinė Washingtonas per pastarąjį dešimtmetį labai pakeitė savo išvaizdą. Pasistatė naujų rūmų, kurie savo paprastu modernišku labai gerai derinasi prie senųjų graikų Plasiinio stiliaus pastatų. Visi Amerikos didieji miestai turi bendrą charakterį, pasižymintį savo aukštais dangoraižiais. Washingtonas iš jų išsiskiria. Jis neturi dangoraižių, nes jo pastatai yra neaukšti išilginiai — horizontalūs, užima visą bloką.

Be valdžios pastatų, čia, tur būt, daugiausia yra buvusių prezidentų paminklų. Jie visi savotiškai įdomūs, bet jie visi kažkaip šaltai lankytojus nutiekia. Iš jų visų išsiskiria minėtas prezidentui Kennedžiui pastatytas paminklas, kuris yra ne tik vienas iš sostinės gražiausių, bet ir pats gyviausias, visiems jo lankytojams kalbantis tarptautine kalba — menu.

— SALTINIS, 1976 m., Nr. 3 Tikybinės ir tautinės minties žurnalas. Išeina kas antras mėnuo. Leidžia marjonai ir Šv. Kazimiero sąjunga. Redaguoja S. Matulis, MIC. Administruoja J. Dubickas. Redakcijos ir administracijos adresas: 16 Hound Rd., West Bridgford, Nottingham NG2 6AH, England. Žurnalo metinė prenumerata 2 svarai, arba 4 dol.

Šio numerio puslapiu daugiausia skirti vyks A. Deksnio Anglijos lietuviškųjų parapijų lankymui. Visi vizito aprašai gausiai iliustruoti nuotraukomis. Duodama ir kita įvairi Anglijos lietuvių veiklos kronika.

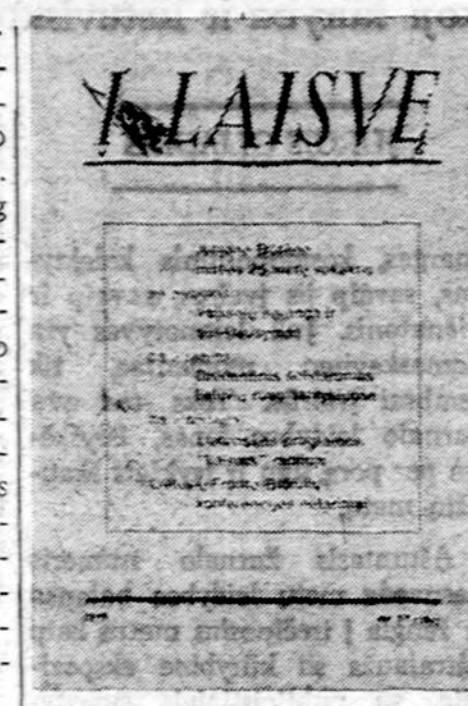
Nauji leidiniai

• **PALIKĖ TEVIŠKES NAMUS (A LITHUANIAN CE-METERY).** Šv. Kazimiero lietuvių kapinės Chicagoje. Išleido Lietuvių foto archyvas 1976 m. Library of Congress Catalog Card No. 75-21496. Spaudė Morkūno spaustuvė. Tekstas atspausdintas lygiagrečiai lietuvių ir anglų kalbomis. Knygą redagavo Algimantas Kezys, S. J. Patarėjų komisija: Jonas Puzinas, Kazys Bradūnas, Petras Aleksa. Lietuvių kalbos patarėjas — Petras Jonikas. Vertėjas — Longinas Labanauškas. Anglų kalbos patarėjas — James O'Connor, S. J. Dailininkas — Vincas Lukas. Dailininko padėjėja — Vilija Elvaitė.

Ižanga "Lietuvių kapinės senovės ir dabar" parašyta Jono Dainausko. Poetiškai skyrių tekstai sukurti Birutės Pūkelevičiūtės. Šv. Kazimiero kapinių istoriją pateikia Leonardo Šimučio. Visos fotografijos darytos Algimanto Kezio, S. J.

Leidinyo didelio formato, reto gražumo 252 psl. knyga, kaina 19.95 dol., gaunama leidykloje (Lietuvių foto archyvas, 2345 West 56th St., Chicago, Ill. 60636 arba "Draugo").

• **I LAISVE**, 1976 m. rugpjūtis, Nr. 67. "I Laisvę" leidžia Lietuvių Fronto Bičiuliai tris kartus per metus. Šį numerį redagavo Vytautas Vaitiekūnas. Redakcijos adresas: 341 Highland Blvd., Brooklyn, N. Y. 11207. Administracijos adresas: 7034 Hartcrest Drive, Rancho Palos Verdes, Calif. 90274. Metinė prenumerata Australijoje, Amerikoje ir Kanadoje — 7 dol. kitur — 5 dol. Vie-

no šio numerio kaina — 2.50 dol. Naujame žurnalo numeryje: Julijonas Būtenas 1915-1951-1976; Gelės Julijonui (Julija Švabaite); Baltijos valstybių suverenumo klausimu (Vytautas Vaitiekūnas); Veiksnių sąranga ir susiklausymas (Br. Bliukas); Kas gi yra ta sovietinė demokratija? (K. Z. B.); LFB konferencijos nutarimai. Daugiau negu pusė visų žurnalo puslapių skirta labai aktualioms apžvalgoms. Štai jų apimtis. Tėvynėje: Disidentinis solidarumas lietuvių — rusų santykiuose (Dr. J. Labutis); Kirche im Gesprach (J. L.). Išeivijoje: JAV LB VIII tarybos rinkimai (Vt. Vt.); Profesorius dr. Pranas Dovydas (Jonas Grinius). Pasaulyje: JAV — Sovietų santykiai 1917 — 1976 (F. A.); lietuviškos programos "Laisvės" radijuje (Dr. J. Gintautas); Jungtinių Valstybių parama Izraeliui (A. O.). Idėjos spaudoje. Vardai įvykiuose.

• **BOOKS ABROAD**, Volume 50, Number 3, Summer 1976. An International Literary Quarterly. Sponsored by The University of Oklahoma. Editor: Ivar Ivask. Žurnalo metinė prenumerata — 10 dol. Administracijos adresas: 1005 Asp Ave., Norman, Okla. 73019. Redakcijos adresas: 401 West Brooks, Room 45 — A, Norman, Okla. 73019. Pažymėtina taipgi, kad nuo 1977 metų žurnalas pavadinamas naujuoju vardu, būtent "World Literature Today". Ir jo metinė prenumerata tada bus 13.50 dol., o atskiro tomo kaina 5 dol.

Žurnalas skirtas žvilgsniams į šiu dienų literatūrinės apraiškas, o taipgi naujų knygų recenzijoms pasauline plotme. Kopusinė leidinio dalis šį kartą tekusi argentiniečio rašytojo Julio Cortazar kūrybos pristatymui. Knygų recenzijų puslapiuos aptariamos ir šios lietuviškos knygos: Romualdo Granausko "Duonos valgytojai" ir Marius Katliškio "Apsakymai".

• **MOTERIS**, 1976 m. liepos - rugpjūčio mėn., Nr. 4. Lietuvių moterų žurnalas. Redaguoja Nora Kulpavičienė. Administruoja Bronė Pabedinskienė. Leidžia Kanados Lietuvių katalikių moterų draugija. Metinė prenumerata 10 dol. Redakcijos ir administracijos adresas: 1011 College St., Toronto, Ont., Canada L5C 1T3.

Šiame numeryje: Moteris mūsų liaudies dainose; Balninkų miestelio Damuta; Pasaulis keičiasi. Vakaras virtuvėje; "Eglutė" — jos įkūrėjas ir pirmieji redaktoriai; Knygos; Vaiko auklėjimas; Seimoje; Moterų pasaulys; Mados ir grožis; Šeiminių kampeilis ir kt.

(Nukelta | 5 pusl.)

Chicago Savings Offers You A Choice Of These Beautiful

COLOR TV SETS

WHILE YOU EARN 6½% to 7¾% PER ANNUM
*IN OUR SPECIAL ACCOUNT

17" Diagonal COLOR

With **\$1,500**

You can have this 17" RCA XL-100 COLOR TV... and your money grows to \$1,897 in 72 months.

Or With **\$2,000**

And your money grows to \$2,283.08 in 4 years.

Or With **\$5,000**

And your money grows to \$5,558.48 in 2½ years.

Or With **\$10,000**

And your money grows to \$10,881.08 in 1½ years.

Or With **\$20,000**

And your money grows to \$21,024.81 in 1 year.

19" Diagonal COLOR Remote-Control

With **\$1,500**

You can have this 19" RCA XL-100 COLOR TV... with Remote Control... and your money grows to \$1,895.54 in 72 months.

Or With **\$2,000**

And your money grows to \$2,122.23 in 4 years.

Or With **\$5,000**

And your money grows to \$5,408.95 in 2½ years.

Or With **\$10,000**

And your money grows to \$10,551.99 in 1½ years.

Or With **\$20,000**

And your money grows to \$20,890.22 in 1 year.

MES KALBAME LIETUVISKAI

Enjoy Your TV NOW PLUS

EARN INTEREST

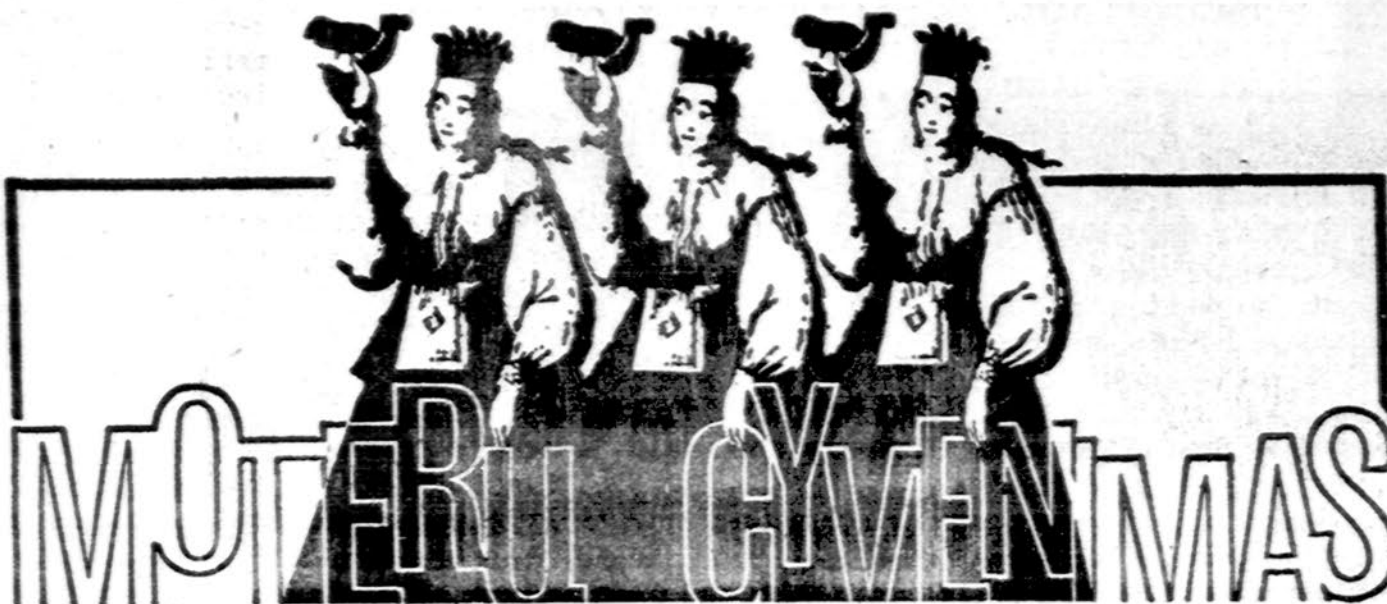
*Funds must remain in this special account for term of certificate. From your deposit, we deduct the cost of the item, but the interest you earn pays for it, plus gives you an additional gain of 6½% to 7¾% on your full deposit. Federal regulations require substantial interest penalty for early withdrawal.

CHICAGO SAVINGS & LOAN ASSOCIATION

DES PLAINES OFFICE: 1965 GAYTON STREET, DES PLAINES, ILLINOIS 60018, TELEPHONE: 297-0720

ALMIRA OFFICE: 304 WEST NORTH AVENUE, CHICAGO, ILLINOIS 60647, TELEPHONE: 488-3113

MAIN OFFICE: 6245 SOUTH WESTERN AVENUE, CHICAGO, ILLINOIS 60636, TELEPHONE: 476-7375

REDAGUOJA ST. SEMENIENĖ, 6597 S. TROY ST., CHICAGO, ILL., 60629. TELEF. 925-5983

TECHNIŠKOS PASTABOS, V-TAJĄ TAUTINIŲ ŠOKIŲ ŠVENTĘ PRISIMENANT

Gyvenant moderniosios technikos laikotarpiu ir rengiant bet kurias didesnes tautinės kultūros šventes, būtina yra pasinaudoti visomis prieinamomis techniškomis priemonėmis ir neprasilenksti su fizinės kultūros reikavimais.

Nagrinėjant neseniai praėjusią su dideliu pasisekimu taut. šokių šventę, reikėtų taip pat pasisakyti, kas buvo ne visai tobuli techniška atžvilgiu.

1. Salės apšvietimas nebuvo pakankamas. Vienas trečdalis lempų palubėje nešvietė. Gausnis apšvietimas daugiau išryškintų šokių tautinių drabužių spalvingumą ir įvairumą.

2. Spalvotų prožektorių makalavimas trukdė žiūrovui šokių sekimą ir mažiausią estetinį pasigėrėjimą. Taip nedaroma. Spalvotų prožektorių vartojimas scenoje yra vienas iš scenarijos šakų, o ne pripuolamas maskatavimas šviesomis.

3. TV operatorių prie estrados iškelti galingos šviesos žibintai akino žiūrovus. Stebėtina, kad TV nesikaito su publika. Naudojant teatre prožektorius ar kitą stiprią šviesą, šviesos židiniai turi būti pridengti.

4. Pranešimai per garsintuvus ne visada buvo aiškiai girdimi. Oficialiųjų asmenų sveikinimai buvo pakankamai girdimi, bet programų vadovų ir vadovų ne visada. Norint šito išvengti, būtina reiklia pasitikrinti, ar pranešėjai tinka mikrofono darbu. Be to, dar prieš spektaklį, esant užpildytai salei (amfiteatrui), reiklia kalbėti į mikrofoną savo balsą ir prisitaikinti prie esamos garsoakalbių sistemos.

5. Šokių grupių lygiavimas ir dinamiškumas nebuvo idealus. Kad taip iš tikrųjų būtų, lengvai galima pasitikrinti iš nuotraukų ir filmų. Klausimas: kodėl? Atsakymas: buvo peržengtas fizinės kultūros reikalavimas — nepervargti iš anksto šokėjai dar prieš pagrindinį pasirodymą sekmdienį pavargę ir pakankamai nepailę. Prisiminkime šokių "odisėją".

Šokėjai į Chicago suvažiavo penktadienį ir skubėjo į Jaunimo centrą registruotis, bet tokios registracijos čia nebuvo.

Šeštadienį šokėjai nuo ryto iki vakaro repetavo amfiteatre. Alkanai grįžę į apistojimo vietas ir užkandę, skubėjo į Jaunimo centrą susipažinimo vakarą, iš kurio grįžo 3 ir vėliau sekmdienio rytu. Neišsimiegoję ir nepailsę, skubėjo į iškilmingas 10 val. ryto pamaldas. Po to, pavargę — nepavalgę, skubėjo su savo manta prisistatyti 1 val. į amfiteatrą pagrindiniam pasirodymui.

Koks pasimetimas! Ką reikėjo daryti ir ko nereikėjo daryti, iš šio išskaičiavimo savaime aišku. Susipažinimo vakaras, be nuostolių visiems, galėjo būti perkeltas į pabaigtuvių banketą McCormick Pl. tik su geresniu maistu, erdve ir tvarka.

Be aukščiausio suminėtų energijos eikvojimų, salėje, kai vien šoko, kiti "parengties stovyje" "patvoriais" stovinėjo. Ar negalima buvo parūpinti kėdžių ar suolų bent laikinam pritūpimui?

6. Koncertinę kanklių muziką slopino publikos šlamėjimai ir šnekučiamai. "Volens nolens" tokie atvejai reikia paklusti garsintuvų sistemai ir technikai.

7. Apavo reikalas. Šokant ant cementinių grindų, kojų padai greit atsimušė ir pavargdama. Norint to išvengti, šokėjai ir jų organizatoriai bei vadovai turi būti apie tai iš anksto painformuoti, kad laiku savo apavą pakeistų į šokių rėšius.

8. Kodėl iš Brazilijos negalėjo atvykti "Nemunas". Todėl, jog

valdžia išleido potvarkį, kad visi, išvykstant į užsienį, privalo pakelti 1000 dol. užstatą, kuris grąžinamas tik po metų ir be palūkanų.

9. Tautiniai moterų rūbai turėtų vis daugiau ir daugiau atitikti kūno formoms (graikų graikštus kūno menas), o ne priplotiniam, fizinei kultūrai priešingam stiliui.

10. Ko trūko mandagiam šventės užbaigimui? Tai pasveikinti mūsų mielą Lietuvos generalinę konsulę Juzę Daužvardienę, kuri šventės metu atsidūrė ligoninėje, kaip tik dėl nelaimės, jai skubant išvakarėse į iškilmes Jaunimo centro sodely.

Dėl tautinių šokių grupavimo scenoje ir aikštyje galima pasisakyti š.m. saus. 10 d. "Drauge" "Moterys gyvenimo" skyriuje. Mikasė Ivanaukaitė

SOL. DAIVOS MONGIRDAITĖS GASTROLES

Solistė Daiva Mongirdaitė šiaudien, rugsėjo 25 d., koncertuoja Bostone, Tautos šventės minėjime.

Praeitą šeštadienį, rugsėjo 18 d., Clevelando lietuviai džiaugėsi jos puikiu koncertu Skautijos 25 m. jubiliejaus proga.

○ spalio 23 d. ji dainuos Hartforde su komp. Gaidelio chorą — atliks jo neseniai sukurta "Kantata lietuviškam žodžiui".

Sol. Daiva Mongirdaitė puikiai pasiruošusi dainos pasauly. Baigusi "Boston University School of Fine and Applied Arts", operos ir dramos klases, tęsė studijas su prof. Emilija Ippolito, buv. Metropolitan operos soliste, ir Lorraine De Gregorio, Milano La Scala soliste.

Sol. D. Mongirdaitė yra daug gastroliavusi: surengė pora re-

alių Jordan Hall, New Yorko Academy of Music. Kanadoje, Toronte, koncertavo su orkestru. Ji dainavo JAV-jų didžiųjų miestuose: Los Angeles (Lietuvų Dienoje), Bostone, Detroit, Clevelande, Rochesteryje ir kit.

Cikagiečiai maloniai prisiminė ją, kaip puikų išlavinto balso solistę, žavios vaidybos (ir išvaizdos!) aktorę operose: Traviatoje (Violetos rolėje), Gražinoje (Ramunė), Fidelio, Kaukių baletu, vėl Traviatoje, Bohemoje (Mimi), Lokyje. Ji taipgi atliko visą eilę neužmiršamų koncertų Chicagoje: "Draugo" koncerte, Balfo, Lietuvos Dukterų dr-jos, Korpl Giedros, Karaliaus Mindaugo kan'toje ir t.t.

Būtu labai malonu, kad ir vėliau šokėjai galėtų išgirsti šią žavaus balso dainininkę.

L.S.

"MOTERS" REDAKTORĖ APLANKIUS

J. NARONĖ

Ilga metų eilę lietuvių spaudoje darbuojasi žinoma menininkė ir rašytoja, "Moters" redaktorė Nora Kulpavičienė. 1955 m. gruodžio mėn. išėjo pirmas "Moters" numeris išėjimoje. Šiais metais kalėdinis "Moters" numeris liudys žurnalo jau 21 metų sukaktį; reikšminga, jau suaugusios "Moters" sukaktį.

Pradžioje prie "Tėviškės Žiburių" buvo tik "Moters" skyrius, kurį vedė Nora Kulpavičienė 1953 bei 1954 m. Skyrius plėtėsi, augo ir išsivystė į žurnalą. Nuo 1962 m. Nora Kulpavičienė perėmė "Moteri", kaip technikinę redaktorę, tačiau "Moters" viršeliai jau nuo 1960 m. buvo N. Kulpavičienės kompozicija ir piešinys.

Daugelis skaitytojų gal nežino, kad redaktorei tekdavo turėti daug bendro su menu. Ji yra studijavusi architektūrą ir meno istoriją. Dėl to ir dabar ji padeda savo vyrui, arch. dr. A. Kulpavičiui, kai reikia braižyti, piešti ar šiaip skubų darbą atlikti.

Nuo 1967 m. Nora Kulpavičienė pasidarė oficiali redaktorė, suorganizavusi redakcinę komisiją iš keleto narių: Bronė Pabedinskienė — administratore, daug nusipelnusi ir "Moteri" pastačiusi ant kojų, rašdama prenumeratas. Nepamainoma kalbos taisytoja S. Daugvinienė; puikiai atliekanti savo pareigą korektorė Z. Didžbalienė, nes žurnale retai pasitaiko korektūros klaidų. "Mūsų skyrių" veda I. Kairienė, o L. Murauskienė — "Seimininkių kaimelį".

Žurnalą leidžia Kanados lietuvių kat. moterų draugija. "Tėviškės Žiburių" redakcija atlieka spausdinimo darbus. Žurnalo adr. 1011 College St., Toronto Ont. M6h, 1A8, Canada.

Nora Kulpavičienė, lyg darbštitėlė, užversta redagavimo ir kitais darbais. Būnant Toronte, paklausa, kur yra "Moters" re-

Sol. Daiva Mongirdaitė

Madų parodos finalas Jaunimo centre, Chicagoje, š. m. rugsėjo mėn. 19 d. Parodą rengė Putnamo seselių rėmėjai. Scenoje modeliuotojos iš kairės: Daina Skruodytė, Violeta Woodward, Rasa Bialik, Dalia Bartkienė, Milda Memėnaitė ir Dovilė Užabalytė. Nuotr. V. A. Rackausko

dakcijos ir administracijos įstai-ga ar kambarys? Norėčiau ap-lankyti, pažūrėti... Redaktorė N. Kulpavičienė tik gardžiai nusi-juokė, paaiškindama, jog prie tė-vų pranciškonų parapijos yra prisiglaudęs stalielis, kurio viena-me stalčiuje tūnoja mūsų žurnalo kartotekos dėžutė, o kitame stalčiuje guli rankraščiai. Tai viskas, ką turi mūsų dailios žurnalas, kurio išvaizda žavimės ne vien tik mes, bet ir kitataučiai akys (nors turinys jiems nesu-prantamas).

Dažnai pasitaiko, kad trūksta medžiagos, tada tenka redaktorei pačiai skubiai parašyti ir užpildyti trūkumus... Neretai Nora Kulpavičienė padeda savo vyrui (kaip anksčiau minėta), kai tenka skubiai darbą pabaigti, o ir namie kasdieninių darbų netrūksta... Gal neapsirikiu, sakdama, kad Nora Kulpavičienė yra mūsų žurnalo nepakeičiama redaktorė. Pirmiausia dėl jos vieną kartą tvirtai nustatytos linijos: žurnalas visuomet lieka nepolitinis leidinys, neliečiantis jokio opaus politinio klausimo. Politinės aistros užgęsta, ginčai nutyla, klausimo aktualumas nublunka... Tokiems klausimams vieta dienraščioje, gi žurnalas turi savo aiškų kelią ir savo privilegijas.

Antras mūsų redaktorių nuopelnas — jos didelis redaktoriškas taktas. Kai rankraščiai ateina iš įvairiausių autorių, iš įvairiausių pasaulio kraštų, ji, taisydamas straipsnį, lieka, lyg tas teisėjas, visai objektyvi. Ji neleidžia sau nukrypti į vienašališką pusę, neleidžia sau smulkintis į mažas istorijas išsivijos siauro gyvenimo (dėl kokio nors susipykimo, užsigavimo ar ambicijų...). Tokių panašių "šiuikšlių" mes nematome "Moters" puslapiuose. Žinoma, reikia atsidėti, tokius straipsnius taisant, išrauti, lyg piktžoles, menkavertes vietas ir valytas temas palikti spausdinti. Žinau, jog kartais pasitaiko tokių nesąmonių, kad ir taisyti nėra kaip...

Atsilankiusi į Noros ir dr. A. Kulpavičių butą, buvau maloniai nustebinta, tarytum pakliuvusi į meno šventovę. Kiek daug sienose iškabinta mūsų dailininkų paveikslų! Nebesuskaitėčiau jų iš džiaugsmo!

Kokia daugybė knygų lentynose nuo lubų ligi žemės... Liaudies meno dailių staltiesių, juostų ir kitų prašmatnybių! Kiekvienas daiktas skoningai jos salone įvertintas. Persiški, nedideli kilimai prislopina parketo girgždėjimą. Gražus yra visų smet ir visur originalus menas!

Malonu buvo sužinoti, jog mūsų "Moters" redaktorių nėra vien tik užsidariusi tarp knygų ir meno. Drauge su vyru jie kartais iškeliauja, pasiėmę savo preciziškus aparatus, į tolimesnę kelionę.

Kūdikio maitinimas

Vakarų pasauly tiktai 20 proc. moterų pačios maitina savo kūdikius ir tik apie 6 proc. tai praktikuoja ilgiau kaip 6 savaites. Kitos tuojau griebiasi buteliuko.

Šis paprotys plečiasi per visą pasaulį. Ekspertai numato, kad, jei taip ir toliau tęsis, reikės milijonais daugiau karvių, kad užtektų kūdikiams pieno.

Seniai įsitikinta, kad motinų nemaitinti kūdikiai greičiau pagausna įvairias ligas ir jausminiai daugiau kenčia. Dr. D. Jelliffe skelbia spaudoje, kad, jei moterys žinotų, kaip jos nukriaudžia savo kūdikius, pačios nemaitindamos, jos labai susigėstų.

Kitas gydytojas Britanijoje sako, kad motina turėtų būtinai pati maitinti kūdikį pirmas dvi savaites. Tai svarbu. Jei ji tęs ligi 4-6 mėn., tai gerai. Jei ji ilgiau maitins — tai yra geriausia, ką ji gali duoti savo vaikui.

Tačiau Trečiojo pasaulio progresuojančiuose kraštuose moterys, kurios maitina iš buteliuko savo kūdikius, tai laiko prestižo ir progreso praktikuimu.

Dr. N. Newton nuomone, moterys, kurios pačios maitina kūdikius, yra motiniškesnės, šiltesnės, labiau myli, labiau patenkintos savo natūralia role, kaip motinos ir moterys, kurios to nedaro.

"Moters" žurnalo redaktorė Nora Kulpavičienė (dešinėje) su Janina Naronė Toronte, Kanadoje.

SAFARI IR MADŲ MEDŽIOTOJAI

Atvykite į safari ir atsiveskite kartu savo vyrą. Chicagoje Lietuvių moterų klubas ruošia nepaprastai originalią madų parodą su vakariene spalio 13 d., šeštadienį, Lexington House patalpose, Hickory Hills. Pačias naujausias madas atnešiamas sezonui parodys "That Girl Boutique", o taipgi pritaikintus kailius iš Himmel bendrovės nepaprastame pristatyme "Mados medžiotojai". Būsimos vakaro pramoga bus tikrai viliojanti ne tik moterims, bet ir vyrams — svečiams. Gal mes neturėsime "Tarzanus", kurie susidraugaus su "Jane", o toji turės būti pati žaviausia savo madingoje, up, o gal... tradicinėje aprangoje...

To vakaro rengimo pirmininkė Adelina Kutchins iš Hinsdale nuosirdžiai kviečia visus atsilankyti ir kartu praleisti linksmai laiką. Devynių dolerių auka (pelnas eina labdarai) padengs vakarienę, vaidinimą ir... pažadą tikrai linksmai praleisti vakarą. Rezervacijoms skambinkite Blanche Kezes (tel. 246—6384), 220 51 st. Street, Western Springs, Ill. Garbės pirmininkė to vakaro yra Lietuvos generalinė konsulė Juzė Daužvardienė, 6147 S. Ar-

tesian, Chicago, Ill. Dėl bilietų galima susisiekti su komiteto nariėmis: vicepirmininke Liuse (Leontina) Dargiene iš Westchester, klubo pirm. Silvija Petrošienė iš Wheaton (tel. 665-8237). S. Petrošienė yra ir puošimo komitete. Bilietais ir rezervacijomis rūpinasi Blanche Kezes, Helen Allen (Worth, Ill.) ir Irena Zibienė iš Oak Lawn. Laimėjimų komitetas: Stefanija Uginchus (7918 S. Kildare, tel. 585—5282); Valerie Shaules 7154 S. Mozart; ir Pa'rice Traub iš Orland Park. Puošime padeda klubo pirm. S. Petrošienė Aldo-na Brazienė iš Justice ir rengimo pirm. duklė Cheryl Kaliebe iš Palos Heights. Programos spausdinimu rūpinasi Bernice Nebereza iš Crestwood, Ill. Reklavimas yra Genės Krajciek, 6800 S. Artesian rankose, gėrimų komitetas — Sophie Vizgard, 6633 S. Richmond, Gladys Karbus iš Woodridge ir Lucia Satkoff, 7308 S. Paxton.

Visas pelnas skiriamas klubo labdaros fondui. Taigi, klubo narsės kviesdamos sako: "Ateikite, praleiskite malonų vakarą ir pasidžiaukite savo širdyje, kad viskas geram tikslui". Ačiū labai. Genė Kzajciek

Šokėjų rikiuotė V-tojoje tautinių šokių šventėje š. m. rugsėjo mėn. 5 d. Chicago amfiteatre. Nuotr. Jono Kuprio